

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 15.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 161. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaličevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 35.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180,
Wien Nr. 105.447.

Ljubljana, 12. maja.

Prosvetni minister je izdal 19. janu-
arja t. l. torej pred štirimi meseci —
okrožnico, s katero se glede na člen 1.
predbe o ustroju ministrstva za pro-
sveto ureja po zakonu predvideno nad-
zorstvo vrhovne prosvetne uprave
nad zasebnimi prosvetnimi organizaci-
jami. Glasilo ljubljanskega škofa je
še sedaj, po preteku tolikih mesecev,
začelo boji proti tej ministrski proved-
beni uredbi ter jo porablja že v dveh
svojih številkah kot sredstvo za podpi-
tovanje plemenskih in verskih strasti
ter za vzbujanje sovraštva proti vladi.

«Slovenec» se spodkita zlasti nad
tem, ker naglašajo okrožnica, da je na-
men ljudske izobrazbe odstraniti tudi
vse znane in napačno pojmovanje dr-
žavljanjskih pravic in dolžnosti. Pro-
svetna društva tudi ne smejo biti poli-
tična ter se mora iz njih odstraniti
vse, kar bi ne odgovarjalo zakonskim
predpisom, ali kar bi bilo naperjeno
proti narodnemu in državnemu edis-
tvu. Klerikalcem tudi ni všeč, da pri-
poroča prosvetni minister, naj goje
prosvetna društva versko strpnost in
«Slovenec» celo trdi, da hoče minister
Pribeževič uničiti pri Slovincih in Hr-
vatih slovenski in hrvaški narodni ter
verski čut. Nadalje piše škofov list, da
za vodi prepričanje, da imamo «opravi-
ti» za jasno preračunanim programom,
naperjenim proti naši narodni kulturni
samobitnosti». Da pretaka «Slovenec»
krokodilove solze radi «zatiranja» svo-
bode vesti, kulturnega in svetovnega
naziranja, je vzpričo pokvarjenosti
latinskih jezuitov samo po sebi razum-
ljivo.

Nadzorstvo države nad prosvetnimi
organizacijami ni le po obstoječih za-
konih utemeljeno, marveč tudi za vsa-
kega poštenega in politično mislečega
človeka nekaj samoočnega miselnega,
česar ni treba nikomur še posebej raz-
lagati. Klerikalcem državnemu nadzor-
stvu, ako ga sami ne vrše, seveda ni
všeč, ker jim sploh ni ničesar všeč, kar
oni sami ne delajo, ali kar je v zvezi
z ustavo, zakoni, odnosi in z našo dr-
žavno mislijo. Proketo slabo vest mo-
rajo imeti klerikalci, ako se bole že ta-
kih ministrskih odredb, na zelo slabih
argah in nihova narodnost, ako jo
more uničiti izpolnjevanje zakonov
narodne države in le formalno je raz-
viti njihovo verski čut, ako ga more uni-
čiti verska strpnost, ki jo določa tudi
državna ustava.

Pri gonji, ki jo sedaj urizirja škofov
list proti državnemu nadzorstvu nad
hudsko prosveto, pa ni značilno le to,
da je šele sedaj začel pogrevati štiri
mesece staro stvar, marveč, da dviga
krik in vik, dasi sam piše, da «raspis»
ministra Pribeževiča za naše kraje ne
velja, ker je v njem izrecno določilo:
«V krajih, ki so bili prej pod Avstrijo,
bodo izvrševali nadzorstvo še nadalje
upravne oblasti v smislu zakonov iz
leta 1867». To «Slovenec» seveda ne
moti, marveč na podlagi čisto napač-
nih premis zavestno dela napačne kon-
kluzije. Mar bi šel škofov list v svojih
izvajanjih še dalje in napisal, da pri-
pravlja prosvetni minister za vse Slo-
vence večala! Tudi to bi bilo za nemo-
ralno škofovega lista konsekvenco, za
njegove najbolj primitivne bralce pa
morda vendarle dovoli kak impulz, da
jih zopet dvigne iz malodušja. V ostalem
bi «Slovenec» moral biti vendar le
zadovoljen, da mu je ostal še nadalje
ohranjen avstrijski zakon, star nad 50
let. Za klerikalce je ta menda dovolj
«slovenski», a tudi zadosti «napredni».

Od kar je doživela klerikalna parla-
mentarna delegacija uničujoč debacle,
se tudi «Slovenec» pozna, da ni pri ni-
em vse v redu. Kakor na bilko v vodi se
je sedaj obesil na okrožnico prosvetnega
ministra, a ni nomisli, da bo s to svojo
novo ofenzivo dosegel zopet nesmrtno
blamažo. Čudno ni, da se sedaj že sami
klerikalci zgrajajo nad pisavo «Sloven-
ca», ki drugega ne dokazuje, kakor na-
njo in obup v samem vodstvu SLS.

Ne glede na neiskrenost in zlobnost,
ki sta mati članov škofovega lista pro-
ti prosvetnemu ministru, moramo s
strogo žurnalističnega stališča samo
obžalovati, da se je našel slovenski
list, ki se je drznil in poskusil svoje
bralce na tak prozoren način voditi za
nos, kakor je to storil škofov glasnik!
Ako nimate za svoje plemenski in ver-
sko podpihovanje boljših sredstev, tudi
ta v lastnem interesu lahko opustite,
ker vam niso ne v korist, še manj pa v
čast!

**Češkoslovaška odškodnina
za habsburška posestva**

Praga, 12. maja. k. Po mirovni pogod-
bah morajo nasledstvene države plačati za
državno posestva in posestva članov bivše
cesarske rodbine odškodnino. Pogajanja
med češkoslovaško in avstrijsko cesniško ko-
misijo, ki so se začela pred dvema letoma,
so sedaj, kakor javljajo, dovedla do kom-
promisa. Češkoslovaška republika je izjavila,
da je pripravljena plačati vsoto 144 mil-
ijonov zlatih kron.

Konec poslanskih sinekur

Seja radikalnega kluba. — Vsi poslanci morajo odložiti uprav- na mesta pri državnih zavodih. — Novi predsednik radikalne- ga kluba.

Beograd, 12. maja. r. Na današnji
seji radikalnega kluba se je nade-
jevala diskusija o volitvi članov v od-
bor državne Hipotekarne banke. Kakor
znano, je bil včeraj izvoljen poseben
odbor 15 poslancev, ki je imel načelo-
ma zaključiti o tem, ali naj bodo člani
upravnega odbora narodni poslanci ali
osebe izven parlamenta. Ta odbor se
je sestel danes dopoldne ter izrekel na-
čelo, da narodni poslanci niso upravi-
čeni vršiti kake druge funkcije razen
poslanskih. V imenu tega odbora je na
današnji seji radikalnega kluba referal
poslanec Živko Sušić, ki je po-
udari, da je že skrajni čas za ener-
gično pobjanje korupcije in da bi bilo po-
trebno, da radikalni klub, na katerega
pada toliko kritikan, poda prve initia-
tive za pobjanje korupcije in koristo-
lostva v poslanskih vrstah. Zato je
stavil predlog, da se vsi radikalni po-
slanci odrečejo vseh sinekur, ki jih
uživajo, kakor n. pr. pri upravi držav-
nih monopolov in sličnih podjetjih, tako
da noben radikalni poslanec ne bo vr-
šil druge funkcije, kakor poslanec.

Gosp. Pašić je sprejel ta predlog. Po
njegovi kratki izjavi se je izvršila cela
vsta govornikov: Milorad Vujčić, dr.
Ljuba Popović, dr. Velizar Janković,

Toma Popović, Jovan Čirković itd.
Nato je bil soglasno sprejet predlog, da
se vsi poslanci odrečejo funkcij, ki jih
uživajo izven parlamenta in ki imajo
značaj sinekure. Poslanec dr. Ljuba Po-
pović je predlagal, naj minister pravde
izdela osnutek zakona, s katerim se
narodnim poslancem vobče zabranilo
sinekure. Predlog je bil sprejet.

Za tem se je vršilo konstituiranje kluba
in je za predsednika bil soglasno iz-
voljen Pašićev vrstnik Ljuba Živković,
ki se je za izvolitev zahvalil z lepim
prigodnim govorom.

Istovčasno s radikalnim klubom je
tudi samostojno - demokratiški klub
imel sejo, na kateri je razpravljal o
dnevni redi današnje skupščinske seje.

Popoldne je radikalni klub nadalje-
val sejo, na kateri je dolgo razpravljat
o zakonskem predlogu o poljedelskih
kreditih, nakar so se vršile volitve v
načelstvo kluba. Za podpredsednika so
bili izvoljeni Milutin Dragović, prota
Mateja Popović, Andrija Kajundžić in
Lazar Sumaković, za tajnike Dimitrije
Popović, Kosta Marić, Ljuba Miluše-
vić, Branko Čorbić in Niko Matković,
za blagajnika pa Ilija Mihajlović.

Viharen sestanek Narodne skupščine

Ponovna junaštva klerikalcev in radičevcev. — Zemljoradnik Kokanović grozi z revolverjem in je zato izključen od treh sej. Opozicija bojkotira volitve v upravni svet Hipotekarne banke. Napoved vladnih odredb proti korupciji.

Beograd, 12. maja. p. Današnja seja Na-
rodne skupščine se je pričela točno opoldne.
Po sprejetju zapisnika je predsednik sporo-
čil izvestje verifikacijskega odbora, da na-
mesto radičevca Marjana Penića, ki se je
odrekel svojega mandata vsremskemokro-
žu, pride v skupščino Jura Raković. Na-
dalje je sporočil, da je zakonodajni odbor
predložil skupščini osnutek stanovanjskega
zakona. Dalje, da je notranji minister pre-
dložil osnutek zakona o razvrstitvi občin,
narodni poslanec Miloš Radosavljević pa
zakonski predlog o ukinitvi zakona o pose-
sti in nošnji orožja. Minister pravde zahteva
izročitev klerikalnega poslanca Franca
Kromžarja, ki ga radi več deliktov zasleduje
sodišče. Sporoča se konstituiranje skupšči-
nskega odbora za razporedbo občin. pred-
sednik odbora je Vasa Jovanović, podpred-
sednik Gligorije Božović in tajnik Krsta Ma-
rić. Konstituiral se je tudi odbor za načrt
zakona o verah in medverskih odnosih:
predsednik je Ljuba Jovanović, tajnik Krsta
Marić. Poslanec Agatonović je vložil na fi-
nančnega ministra interpelacijo o odkupu
tobaka. Preide se na prošnje in priitžbe.

Nato dobi besedo poslanec Dragotin Pe-
čič, ki protestira, da se je seja Narodne
skupščine pričela šele opoldne mesto ob 10.
Nastane veliko prerakanje in živahno pre-
piranje. Dr. Milovan Zanić protestira, kaj-
se zapisniki seji ne razdeljujejo poslancem.
Tekom njegovih strupenih izjavljanj se ne-
prestano čujejo medklici: «V voriščico ž
njimi!» Vohče zapored padajo medklici in
nastaja nemir. Finančni minister dr. Stodi-
nović za tem odgovarja na vprašanje po-
slanca Agatonovića radi uknitve tobačne
tovarne v Nišu. Agatonović se z odgovorom
ne zadovolji.

Ob tem svojevoljno vstane klerikalni po-
slanec Smedej in začne glasno zabavljati.
Predsednik ga prekine in mu ne dovoli be-
sed, ker ni zaprosil zanjo. Toda Smedej
govori dalje klerikalci mu sekundirajo.
Predsednik ostro pozove Smedeja k redu in
mu zapre, da bo radi ponovnih neparlar-
mentarnih izpadov predlagal njegovo izklu-
čitev. Ob teh besedah klerikalci podvojijo
razsajanje, nekateri radičevci jim pomagajo,
tolčejo po klopih. Smedej kriči do hrupavo-
sti in Zanić dviga pesel: «Najbolje, da nas
vse internirate!» A iz klopi večine se čuje-
jo glasovi: «Zanić je zblaznel! Zvežite ga,
on je za Stenjevci!» Vohče pa večina le
mimo motri buransko razsajanje klerikal-
cev in radičevcev.

Ko se mir poleže, začne finančni minister
vnovič odgovarjati, a izpadi se zopet pono-
vijo. Zemljoradnik Čedo Kokanović pride
pred ministrsko klop in zapreti notranjemu
ministru z besedami: «V tej državi ne bo
reda, dokler ne spregovorijo revolverji!»
Na to preinjo se dvigne notranji min. Bo-
ža Maksimović in reagira, da je v dandana-
šnji eri atentatov in političnih umorov vsa-
kemu članu vlade znano, s koliko življensko
opasnostjo vršijo svoje funkcije, toda mi-
nistr se zavedajo, da delujejo za blagor do-
movine in se ne bojijo niti pretenjati dejav-
skih izpadov. Zato ne, da se iz vrst opo-
zicije proti celo z revolverji. Ob teh be-
sedah nastane strahovito zgražanje nad po-
slancem Čedo Kokanovićem: «Izročite ga
sodišču!» Predsednik jedva uspe uposta-
viti red. Minister Maksimović nato nadalju-
je, da se nikakor neboj besed Kokanovića,
še manj po njegovih pretenj in anonimnih
pisem. Ako bi se vsega tega bal, ne bi se-
del na svojem mestu. Obsoja tudi postopa-
nje posl. Kokanovića v zbornici. Kot mini-
ster za notranje stvari in v imenu celokup-

ne vlade izjavlja g. Maksimović s povdar-
kom: «Državo, mir in red bomo branili, tu-
di ako padejo streli na nas!» Po teh be-
sedah nastane burno ploskanje pri večini, pri
opoziciji pa hrup. Govornik ugotavlja, da so
se tako ostre besede čule najprej s klopi
opozicije in da jih Narodna skupščina nika-
kor ni mogla vzeti mirno na znanje. Po-
tovno ploskanje na vladni klopih. Poslan-
ec Kokanović se hoče braniti in upraviči-
ti, nastane pa zopet velik vihar proti njemu.
Popovno se čujejo glasovi: «Ven ž njimi!»
Le z velikim naporom dobi v velikem hrup-
u Kokanović besedo, da se opraviči.

Po kratkem premoru ugovori predsednik,
da so ostali poslanci, ki so hoteli interpe-
lirati finančnega ministra, unaknili besedo.
Zato zbornica preide na dnevni red: volit-
ev peterih članov v upravni odbor Držav-
ne hipotekarne banke. Posl. Kosta Timoti-
jević (dav.) izjavi v imenu opozicije, da
se stranke opozicije ne udeležijo volitev,
ker vladna večina ne soglašja z njihovo že-
ljo, da bi vstopili tudi oni v upravni odbor
Državne hipotekarne banke.

Ob 2. popoldne slede volitve. Oddanih je
bilo 147 glasov, vsi za predlog. Izvoljeni
so: državni svetniki Sava Vukanović in dr.
Rudolf Sardešić (radik.) ter dr. Makso Ro-
žić (sam. dem.), pravni referent Državne
hipotekarne banke Dimitrije Dimović (ra-
dikal) in narodni delavec iz Skoplja Rista
Ognjanović (radikal).

Zbornica nato izključi posl. Čedo Koka-
novića od treh sej. Kokanović se nekaj
opravičuje in nato demonstrativno zapusti
dvorano. Posl. Sušić izjavlja, da v smislu
čl. 72 ustave poslanci ne smejo biti držav-
ni dobavitelji in državni podjetniki in da
izgube svoj mandat, ako postanejo državni
uradniki. Poslanec ne more biti organ ka-
kršnegakoli upravnega oblastva. V smislu
tega predpisa sta torej kluba narodne radi-
kalne in samostojne demokratske stranke
sklenila na skupni seji, da Narodna skup-
ščina ne bo volila članov zbornice v uprav-
ni odbor Državne hipotekarne banke. Na
temelju tega sklepa sta danes oba kluba
določila za volitev pet članov izven parla-
menta. Na skupni seji obeh klubov, radi-
kalne in sam. demokratske stranke, se je
izrazila želja, naj tudi ostali tovariši, ki so
na kakršnemkoli mestu, zvezanem z dohod-
ki ali ako so v drugih podjetjih in raznih
odborih, podajo ostavko na ta mesta in naj
ostanejo le poslanci. Oba kluba sta se tudi
dogovorila, da zaprosita ministra pravde,
naj v najkrajšem času predloži Narodni
skupščini zakonski predlog o inkompatibil-
nosti poslancev z drugimi plačanimi funk-
cijami. Kluba narodne radikalne in samo-
stojne demokratske stranke sta s tem do-
kazala svoje stremiljenje, da budi zakono-
dajno delo narodnih poslancev na dostoi-
ni višini. Govornik upa, da bo zaledu vlad-
ne večine sledila tudi opozicija in da bo
njeni poslanci odstopili z onih mest, ki
niso združljiva s poslansko dolžnostjo.
Burno ploskanje na klopih vladne večine
podrovalja izvajanja posl. Sušića.

Seja je končala ob pol 3. popoldne. Pri-
hodnja seja jutri dopoldne z dnevnim re-
dom: volitev parlamentarnega odbora za
proučevanje zakonskega predloga, ki ga je
vložil poslanec Miloš Radosavljević, o ukli-
njenju prepovedi nošnje orožja.

**Kupujte srečke
za sokolski Tabor!**

Kralj in kraljica na koncertu mariborske Glasbene Matice v Beogradu

Lep uspeh mariborskih pevcev v beograjskem gledališču. —
Navzoči so bili poleg kralja in kraljice številni ministri in po-
slanci. — Svečan banket.

Beograd, 12. maja. p. V beograjskem
gledališču je priredila nočjo mariborska
Glasbena Matica elitni koncert, ki je
bil izredno dobro obiskan. Pevce in
pevke je izbrano občinstvo navdušeno
pozdravljalo in jih obsipalo s cvetjem.
Skoraj vsako točko so morali gostje
večkrat ponoviti. Koncerta so se med
družitvi udeležili kralj in kraljica z vsem
dvornim spremstvom, ministri dr. Žer-
jav, dr. Stojadinović in Radojević, mno-
go poslancev, med njimi dr. Pivko in
dr. Paleček ter mnogo dostojanstveni-
kov. Kralj in kraljica sta bila ob vstopu
v dvorno ložo od celega gledališča po-
zdravljena z burnimi ovacijami. Kralji-
ca Marija je vrgla mariborskim pevcem
kito cvetja. Koncert je bil v umetniškem

oziru precizno izvajani in bil na višku.
Pevci in pevke so želi za svoj trud obil-
no pohvale in jim je občinstvo po vsa-
kem komadu burno ploskalo.

Po koncertu je priredil mariborskim
pevcem beograjski industrijec Milan
Vata banket v hotelu Kleriku. Tudi ban-
keta se je udeležila izbrana beograjska
publika, ki je pevcem priredila zoneitne
ovacije. V imenu kraljevske vlade je
Mariborčan pozdravil minister Žerjav
s pomembnim, načelnim govorom, ki je
naredil na vse navzoče globok vtis in
izvalil viharo odobravanje.

Jutri dopoldne položijo mariborski
gostje venec na grob nesmrtnega Mo-
kranjca, opoldne pa se odpeljejo v Novi
Sad.

Hindenburgova prisega na republiko

Ponovitev monarhističnih demonstracij. — Republikanci so boj-
kotirali tudi svečanosti povodom prisega. — Hindenburgova
proglašala na narod in na armado.

Berlin, 12. maja. s. Danes dopoldne
je novo izvoljeni predsednik nemške
republike Hindenburg v državnem
zboru prisegel na ustavo. Kakor včeraj
pri Hindenburgovem prihodu v Berlin,
so se tudi danes zbrale že v zgodnjih
jutranjih urah pred palačo državnega
predsednika velike množice ljud-
stva. Spalir okrog palače so postavili
gasilci. Vse ceste so bile okinčane z za-
stavami, preprozami, cvetjem in sli-
kami Hindenburga ter — Hohenzollern-
cev. Razine skupine so demonstrirale z
napisi: «Z Bogom za cesarja in dr-
žavo».

Prisega v državnem zboru se je iz-
vršila v najkrajšem času. Ko je pred-
sednik Hindenburg dospel v dvorano,
so komunisti pričeli vzklikati sovjetski
republiki ter so nato zapustili dvorano.
Po pozdravnem govoru predsednika
državnega zbora Loebja, ki je izrazil
upanje, da se bo Hindenburgu posre-
čilo pospešiti gospodarski razvoj Nem-
čije, je predsednik Hindenburg odgovo-
ril z govorom, v katerem je med dru-
gim izjavil nastopno: «Državni zbor in
državni predsednik spadata skupaj. Oba
sta izšla neposredno iz volitev nemške-
ga naroda. Iz te skupne podlage izvi-
rajo vse njune pravice. Dočim pa je
državni zbor mesto, kjer se borijo na-
čela svetovnega naziranja in politične-
ga prepričanja, mora državni predse-
dnik tvoriti vez za vse delavljene moči
naroda.» Hindenburg je ponovno izja-

vil, da se hoče z vsemi svojimi močmi
posvetiti tej nalogi.

Državni predsednik je povodom da-
našnje prisega izdal proglas na narod,
v katerem pozivlje celokupni nemški
narod k skupnemu delovanju. «Moje
delovanje in prizadevanje», izjavlja dr-
žavni predsednik v tem proglasu, «ne
pripada posameznim stanovom, niti ka-
ki posamezni stranki, temveč nemške-
mu narodu. Upam na pomoč Boga in
na izkušeno nesmrtno življensko moč
nemškega naroda. Moj prvi pozdrav
velja onim, ki pod sedanjimi razmerami
naiboli trpe. Poleg tega velja moj po-
zdrav onim našim soplemenjakom zunaj
nemških državnih meč, ki so po krvi
zvezani z veliko nemško kulturno skup-
nostjo».

Tudi na nemško vojsko, nad katere
je danes prevzel poveljstvo kot držav-
ni predsednik, je Hindenburg izdal pro-
glas, ki izzveni v nastopnem geslu: «S
strogo disciplino in zvestobo tudi v ma-
lenkosti vedno naprej v delu do uspe-
ha. V starem smislu za dolžnost in za
žrtve!»

Republikanske organizacije so bojkot-
irale tudi današnje slovesnosti, ker so
oblasti kakor včeraj tudi danes nemo-
tne dovolile hohenzollernsko izziva-
nje nacionalcev. Polcija je koncentri-
rala v Berlinu cele polke varnostnih
čet, ki pa niso imele prilike interveni-
rati, ker ni prišlo do nikakih resnejših
incidentov.

Anketa v Zagrebu zaključena

Zagreb, 12. maja. n. Danes popoldne
se je vršila zadnja seja ankete komisi-
je za preiskavo radičevskih mandatov.
Dr. Polić je predlagal, naj komisija že
takoj v Zagrebu deducira rezultate pre-
iskave, obveljalo pa je stališče pred-
sednika dr. Markovića, naj komisija
sploh ne naredi nikakih sklepov, am-
pak prepušti odločitev Narodni skup-
ščini. Komisija bo zato samo sestavila
zapisnik o svojem delu in svojih ugotov-
itvah, mu priložila vse dokumente, ki
jih je mogla dobiti in to vse skupaj po-
slala predsedstvu Narodne skupščine.

Nekateri člani komisije so že nočjo
odpotovali iz Zagreba, drugi odidejo
jutri. Oni, ki so še v Zagrebu, bodo jutri
dopoldne podpisali protokol, ostali pa
ga podpisujejo v Beogradu.

Po vrtu, ki ga je dobil vaš poročeval-
lec med člani ankete komisije, je pri-
čakovati, da bodo vsi anketirani man-
dati potrjeni, med njimi tudi mandat
Pavla Radiča.

Delo na sodnih zakonih

Beograd, 12. maja. p. Popoldne ob pol 6.
je imel zakonodajni odbor sejo, na kateri
je predsednik Ljuba Jovanović sporočil, da
je predložil minister pravde odboru v raz-
pravo zakonska osnutka o sodnikih in o
ustroju sodišč. Predlagal je, naj se za ta
dva načrta ne izvoli poseben pododbor, am-
pak naj se bavi ž njima sekcija, ki že pro-
učava zakonski predlog o državnih pravdi-
kah. Po kratki debati je bil predlog sprejet,
nakar je bila seja zaključena. Prihodnja se-
ja se skljuje, ko bosta zakonska načrta iz-
gotovljena v sekciji.

Popoldne se je vršila tudi seja pododbo-
ra za proučevanje zakonskega načrta o dr-
žavnih pravdnikih. Sekcija je danes konča-
la svoje delo.

Homogena klerikalna vlada v Belgiji

Bruselj, 12. maja. r. Vodja katoliško stran-
ke, Van de Vyvere, je sestavil kabinot iz
katoliških politikov.

Justifikacija v Sofiji odgojena

Sofija, 12. maja. p. Za jutri določena ju-
stifikacija svetonedejskih atentatorjev je
bila za par dni odgojena, da se da obso-
lenem možnost priziva na kasnejšo sodiš-
če. Časopisje obširno poroča o razsodbi
in jo skoro soglasno odobrava, češ da je
ta pot edina možnost, da se zatre komuni-
stična revolucija.

Se ta teden se prične pred vojnim sodi-
ščem razprava proti širim nadaljnjim ko-
munističnim zarotnikom, ki so obtoženi, da
so skrivali atentatorje pred in po zločinu
v cerkvi Sv. Nedelje.

Dva bolgarska zarotnika aretirana v Beogradu

Beograd, 12. maja. p. Polcija je prijela
danes na Gunduličevi ulici dva Bolgara, ki
ju je poslala vojaška liga iz Sofije v Beo-
grad, da umorita bolgarske politike Kosto
Todorova, Obova in Atanasova. Semkaj sta
prišla preko Carigrada, Italije in Prage, da
bi najprej umorila Obova. Moža sta bila že
15 dni skrita pri nekem pekru. Pri aretaciji
je en Bolgar pobegnil.

Amundsenov polet odgojen

Milan, 12. maja. a. «Corriere della Sera»
je prejel z Kingsbena na Spitzbergh brzo-
javko od Amundsen, ki javlja, da se je od-
ločil Amundsen radi hudega mraza in veli-
kih ledenih ovir odgoditi polet na severni
tečaj do konca majnika ali celo na prve dni
junija. Brzjavka pravi, da je temperatura
tako močno padla, da se je bati, da motorji
ne bi mogli funkcionirati. Pritiski so tudi
močni severni vetrovi, ki gonijo ladjo proti
jugu. Amundsen pravi, da radi teh razmer
nikakor ne more še točno določiti časa za
polet.

Ugodnostne tarife za naše žage

Beograd, 12. maja. p. Na predlog ministra
za šume in rudnike dr. Žerjava je odredil
prometni minister, da se debila pri prevozu
na domače žage ne zaračunavajo več po
tarifi razred B, ampak po razreda C. To
pomenja približno 39 odstotni popust. Mini-
strstvo za šume in rudnike je izgotovilo
načrt izpremembe tarifov v svrhu pospeše-
nja izvoza našega lesa.

Anglija in Evropa

(Pristna ali potvorjena Chamberlainova spomenica?)

Po «New York Worldu» objavljajo časopisno besedilo memorandum, ki ga je baje 20. februarja Chamberlain predložil angleškemu kabinetu, a ga je ta zavrgel ter sklenil podpirati nemški garancijski predlog.

Londonski oficijalni krogi zanikujejo avtentičnost spomenice. Navzlic temu so misli, izražene v njej, lastne precejšnemu delu javnega mnenja in zdi se, da izvirna dokument, če že ne izpod Chamberlainovega peresa, pa iz angleških vojaških krogov.

Memorandum uvodoma ugotavlja, da obstoje v Evropi tri skupine sil: zmagačev, premaganih in sovjetska Rusija. Slednja predstavlja najzanimivejši večji problem. Glede manjših premaganih držav smatra spomenica, da so trenutno preslabe, da bi mogle izzvati večje težave, pač pa bodo izbrabile slaherne nemire, ki bi nastali drugod.

Glede Nemčije pravi spomenica: Če tudi je Nemčija sedaj še popolnoma nesposobna podvzemanja agresivne akcije, vendar je gotovo, da bo z vojaško izrazbo kemičnih možnosti prejel ali slej postala zopet močan vojaški faktor. Trenutno želi inteligentnejši Nemci gotovo mir, ker vedo da si mora Nemčija najprej gospodarsko in finančno dosegiti prejšnji položaj, toda oni vedo tudi, da bo v gotovem času Nemčija zopet močna. Seveda je le malo Nemcev, ki bi nameravali obrniti novo silo Nemčije proti Angliji; dvomljivo je celo, če želi večina maščevalno vojno proti Franciji. Vendar se mora priznati, da se bo gibanje za revizijo mirovnih določb vedno bolj stopnjevalo, zlasti glede poljskega koridorja in Gornje Šlezije.

Spomenica izvaia glede Nemčije sledeče zaključke: 1.) Izolacijsko politiko kot Amerika ne more Anglija voditi; 2.) sprejeti pa tudi ne more odgovornosti, ki ne leže v interesu angleške obrambe in ki niso po godu angleškemu narodu; 3.) boljše je, skleniti omejene obveznosti, o katerih bo Evropa vedela, da se jih bo Anglija v vsakem slučaju držala, kot neomejene, o katerih je mogoče dvom.

Memorandum opisuje vse dosedanje poizkuse Francije, da doseže varnost in trdi, da se francosko javno mnenje vedno bolj vrača k prvotni Fochevi tezi: k meji ob Renu in vmesni državi med Nemčijo in Francijo. Francija pač ne more izprazniti Porenja, če ne dobi jamstva za svojo varnost v bodočnosti.

Angleška politika mora imeti za cilj obrambo dominijonov, morskih potov med njimi in Anglijo in končno obrambo same Velike Britanije. To slednje pomenja, da ne sme nobena sila sveta obvladati luk v severnem morju in kanala La Manche, da se mora Anglija izogniti sovražstvu Francije, Belgije in končno tudi Nizozemske, Nemčije in Danske ali kombinacije teh sil. V slučaju vojne se ne sme dovoliti vkorakanje tujih sil v Francijo in Belgijo, ker bi na ta način bila Anglija izpostavljena zračnim napadom. Zato je v interesu britanske obrambe, da doseže sporazum s Francijo in Belgijo in jima zagotovi nedotakljivost teritorija.

Memorandum izraža prepričanje, da je potrebna objava te angleške politike, da bi mogla Evropa položaj pravilno oceniti. Francija bi vedela, da je njena varnost zalamena od Anglije, zato bi bila pripravljena opustiti «provokatorsko» politiko v Porenju in Porenje izprazniti ter demobilizirati. Malo antanta. Bila bi potem v stanu uvesti finančno stabilizacijo in začeti z ureditvijo dolgov. Mala antanta bi uvidela, da mora skleniti mir s sosedi (!), ob čutke varnosti bi nastopil in nič ne bi govorilo proti eventualni vključitvi Nemčije k varnostnim garancijam. Če tudi bi bila pri sedanjih razmerah revizija mirovne pogodbe nemogoča, bi se vsled vzpostavitve evropskega ravnotežja polagoma uveljavila razumnejša naziranja. Če bi Nemčija s pristankom Francije postala članica Zveze narodov in dobila sedež v Svetu Zveze narodov, ki se mora nevarne razmere v Gornji Šleziji in v poljskem koridorju dale izpremeniti otonem evropskega sporazuma. Brez pomirjenja Francije pa bi bilo evropsko ravnotežje nemogoče in Francija bi bila pomirjena le, če bi ji mogla Anglija govoriti z avtoriteto zaveznika. Zato so angleški interesi najožje zvezani z evropskim varnostnim problemom in zato leži prva nada na pomirjenje Evrope v novem sporazumu med Anglijo in Francijo.

Tako senzacionalni Chamberlainov memorandum. Če je ta spomenica pristna ali ne, znano je, da je po Chamberlainovem povratku iz zasedanja Sveta Zveze narodov v Ženevi nastopila v angleški zunanji politiki smer, ki se docela razlikuje od one, ki jo priporoča memorandum. Zdi se, da ni neupravičeno naziranje, da je imela nova Nemčija prilazna orientacija angleške politike za prvo posledico poživljenja nacionalizma in samozavesti v Nemčiji in kot izraz tega razpoloženja — izvolitev Hindenburgova. Če pa bi Velika Britanija šla na poti, ki jo priporoča memorandum, bi bile maščevalni politiki v Srednji Evropi pristržene peroti in mir bi bil svetu bolj zagotovljen, kot je danes.

Z rabo „Neosani kreme se trpežnost obutve znatno poveča.“

Poostritev položaja na Tihem oceanu

Iz Amerike prihaja vest, ki bo brez dvoma povzročila nov val ogorčenja na Japonskem.

Butler, predsednik mornariške komisije v poslanski zbornici v Washingtonu, je naznanil, da bo na prihodnjem zasedanju kongresa zahteval sprejetje posebnega zakonskega sklepa, da se na Havajskem otočju ustanovi vojna luka, najmočnejša pomorska baza na svetu. Ta svoj načrt utemeljuje z rezultati, ki so jih dale velike vojaške vaje, ki so jih izvršile prošle leto ameriške pomorske bojne sile v vodah Tihega oceana, pri čemer se je izkazalo, da se da Havajsko otočje le slabo braniti napram eventualnemu japonskemu napadu.

Havajsko otočje leži sredi Tihega oceana, nekoliko bližje nego na polovici pota od zapadnih pristanišč Unije do Filipinov ali do Japonske in skoro natančno na polpota med Panamskim prekopom in Japonom. S tem da se ustvari, kakor hoče predlog Butlerjev, na Havajskih otokih velika baza za ameriško vojno mornarico, postane ameriška premoč na vzhodnem delu Tihega oceana nesporna, ojači pa se bistveno zveza do Filipinov in Filipini sami.

Ce so že manevri ameriške mornarice, ki so imeli pokazati potek sporada med japonskim in ameriškim ladjevjem na Tihem oceanu, vzbudili tako veliko razburjenje na Japonskem, kak vihar ogorčenja bo nastal tamkaj šele sedaj, ko prične Unija graditi pomorske trdnjave na Havaju.

Pri tem pa je treba opozoriti, da so baš letos Angleži pričeli graditi veličansko pomorsko trdnjavo v Singapuru, na velikih inozapadnih vratih v Tihem ocean. Težičke svetovne politike se prestavila na vodovje Pacifika, tu se angleška rasa približuje Japonski in si gradi svoje najmočnejše pozicije baš v bližini najmočnejše države rumene rase. Zakaj da obstoja faktično zveza med Anglijo in Ameriko, o tem ne more biti dvoma. Ravno zadnje dni so se znova pojavile v svetovnem časopisju senzacionalne vesti, da obstoja taka zveza in da je njen smoter, zmanjšati pomorsko moč Japonske. Bodisi kakorkoli s to pogodbo, ne more biti več dvoma, da dela angleška rasa po skupnih načrtih, da so ti načrti naperjeni, ali defenzivno ali ofenzivno, zoper Japonsko. V Tokio jim ne more biti lahko pri sreju, ko vsalajo pomorske trdnjave v Singapuru, Havaji ...; to bo nevarnejši nasprotnik nego je bila Rusija s Port - Arturiem.

In Japonski niti zbižanje z Rusijo ne more mnogo pomagati. Zakaj odločitev mora pasti le na morju, a na morju ruska pomoč sploh ne prihaja v poštev. Rusiji more biti seveda samo v korist, ako se Japonska angažira na jugu. Pridobitev dežel na jugu, Filipinov ali drugih otokov med Avstralijo in Azijo ali celo Avstralije, bi vplivalo na Ruso nekako razbremenilo, ker bi tok japonske ekspanzije in naseljevanja obrnila v južno smer in odvrnila pozornost od ruskega dela azijskega kontinenta. Pa tudi uničenje japonske pomorske sile bi moglo biti Rusiji v korist, ker bi se mogle japonske pozicije v južni Mandžuriji, na Koreji in v Port - Arturiu le težko držati brez zaslonbe na morju. Tako se nahaja Rusija nekako v ulogi tretjega, ki bi moral imeti običek pri stvari. V današnji svetovnopolični konstelaciji pa stoji sovjetska Rusija popolnoma na strani Japonske, saj so baš te dni izjavili merodajni krogi v Washingtonu, da ne more biti govora o tem, da bi Amerika priznala osvietsko vladno in da so bile vse drugačne vesti — napadne.

Tako se korak za korakom pripravljajo kritična situacija na Tihem oceanu, katere končni zaključek nač ne more biti nič drugega kot strašen spopad. Pri tem tudi razorožitvena stremiljenja ne morejo bistvenega spremeniti.

Položaj v sovjetski Rusiji

V navzočnosti 1500 delegatov iz vseh delov države in v Moskvi akreditiranih diplomatskih zastopnikov je Kalinin v petek otvoril 12. vseski sovjetski kongres v Moskvi. V izvrševalni odbor je bil izvoljen tudi Zinovjev, ki je postal formalno in faktično član najvišjega organa sovjetske vlade. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Kalinin, za tajnika na Kiselev.

Povodom kongresa prinaša «Prager Presse» od svojega moskovskega dopisnika Šroma obsežnejše poročilo o gospodarski in politični situaciji v boljševiški Rusiji, iz katerega posnemamo: Situacija letos napram prejšnjim letom kaže nekatere osobitosti. Predvsem se na poedinih lokalnih volilnih zborovanih opažajo večja števila volilcev, kakor prej, kar se je doseglo z obeti, da bodo lojalno dopuščene kandidatne liste slaherne volilne skupine. Poleg tega se opaža, da so kot delegati za poedine kongrese izvoljeni tudi ljudje, ki niso organizirani člani komunistične stranke. Druga karakteristika položaja je, da se le doslej lahko obvladala ekonomska kriza, ker je bilo v inozemstvu pravočasno nakupljeno dovolj žita. Intenzivno se je provedla kampanja spomladanske setve, poleg tega pa so dosedanje klimatične razmere bile vrlo dobre in se je stanje ozimnih posevkov izboljšalo. Četudi se ne more pričakovati več kot petodstotno povečanje posejanega zemljišča, je vendar uspelo preprečiti porast žitnih cen ter cene

kruha vzdržati na prošletnem nivoju, mestoma pa celo doseči postopno nižanje.

Tudi v vprašanju izvozne industrije se kaže optimizem, ki se izraža v mirnejših odnosih privatne trgovine, v prizadevanju za ureditev davčne politike ter v tem, da je kratkodobno petodstotno posojilo, ki je bilo razpisano zgolj radi eksperimenta, doseglo petkratni vpis. Realizirano pa je v višini 10 milijonov rublev, kar je za Rusijo vsekakor mlazerna vsota.

Mednarodni položaj se smatra razmeroma precej stabiliziran. Obnovitev zvez z Japonsko konkretno še nikjer ni prišla do izraza, razen v nekaterih vpludnih frazah. Odnosi z Anglijo so na mrtvi točki, odnosi s Francijo pa se izražajo v zahtevkih materialnega besarskega protokola, zasto se — Musso lini lahko prav prijateljsko razstaj z dosedanjim boljševiškim poslanikom v Rimu, Jurienjevim, dočim je novi — lanik Korienecv ob svojem prvem posetu Musso liniju mogel izpregovoriti nekaj vpludnih besed. Z Nemčijo doslej sicer še ni sklenjena trgovinska pogodba, ker so to preprečile velikončni prazniki, toda kontrola v eksteritorialnih poslopih je že odpravljena. Skratka, razun onega, kar je v zvezi z atentatom v Sofiji, ničesar ne ruši odnošajev sovjetske vlade napram evropskim. Zato utegne tretji kongres sovjetrov postati povsem miren delavski kongres, otrsene vseh senzacij z dalekosežnimi programi.

Navzlic temu pa bo kongres zainteresen že zato, ker se bo zveza sovjetrov ob tej priliki ustavno razširila na dva nadaljna dela, na Uzbekistan in Turkmenistan, ki zamenjujeta nekoč samostojni državi Buharo in Hivo. Nadalje bodo posamezni referati industrijskega in vojaškega značaja gotovo tudi vzbudili obilo interesa. Ostale točke dnevnega reda bodo posvečene vraščanju agrarnega gospodarstva, sovjetski administraciji ter proračunu za drugo polovico leta. Ni treba posebej poudarjati, da vsa ta vprašanja zahtevajo še mnogoterih izpopolnitev. Kriza na selu in podeželju traja dalje, in ni samo gospodarskega, temveč tudi kulturnega, cerkvenega, društvenega in političnega značaja. Zvezni kongres seveda tu ne bo mogel posebnega ukreiniti, zamore pa postati dober vir informacij, pa katerih bo svet spoznal, kako po opisih lastnih sovjetskih delegatov izgleda dandanašnje rusko podeželje. S svršetkom kongresa in izvolitvijo novega centralnega izvršilnega odbora bo zaključena pomladanska politična sezona in celotna Rusija se bo pripravila za žetev, ki je v SSSR glavni faktor, saj ona dirigira ne samo politične, temveč vse ostale smerice. Že Lenin je dejal: «Vse zavisi od tega, kakšna bo nastopna žetev.» In ta lozinka obdrži veljavo.

Mariborski občinski svet

Maribor, 12. maja.

Mariborski občinski svet je na današnji izredni seji dovršil eno svojih največjih nalog, ki je dalekosežnega pomena za bodočo občinsko upravo in občinske uslužbence. Po večmesečnem posvetovanju odseka pod načelstvom dr. Kukovca je bila na današnji seji sprejeta nova službena pragmatika.

Ob polnoštevni udeležbi občinskih svetnikov, je župan ob 17. otvoril sejo ter v uvodnem govoru naglasil veliko važnost službene pragmatike, omenjajoč, da je vladal dosedaj v tem pogledu pravcati kaos. Ob prevratu je bila večina uradništva, ki je bila nezmožna slovenskega jezika, odpuščena, nadomestila pa ni bilo takoj pri rokah. Uradništvo ni imelo zajamčenih pravic, nekateri so napredovali in preskočili svoje starejše kolege, drugi so zaostajali. Pri tem je tudi občinska uprava mnogo trpela. Ščasoma se je vprašanje uradništva sicer uredilo, vendar pa ni bilo pravega reda, ker je ravno manjkala podlaga, to je pragmatika. Pri sestavljanju nove pragmatike je tvorila podlaga pragmatika za državne uslužbence, pri čemer pa se je oziralo na lokalne razmere in potrebe mestne občine. Bilo je stavljenih več predlogov. Končno pa se je odsek zedinil na predložitvi osnuke. Uradništvo se za razliko med državnim uradništvom priznava prvi draginjski razred.

V generalni debati se je nato oglašil socialist Oslak, ki je naglašal, da bi morala pragmatika zajemati vsakomur uslužbencu eksistenčni minimum, ki ga ceni sedaj na 2300 Din. Plače se mu zdijo preveč diferencirane. Nekateri uslužbenec bodo po njegovem mnenju izgubili po 200 Din sedanjih prejemkov. Delovni čas, ki je v osnutku določen na sedem ur, naj se skrajša na šest ur dnevno. Pragmatika naj bi nadalje vsebovala tudi indeks za vsakokratno odmero draginjskih doklad. Za ureditev sporov naj bi se uvedla takozvana personalna komisija. Stanarina naj bi se določala procentno, naduro pa naj bi se primerno plačala.

Nemški odbornik dr. Mühleisen je izjavil, da njegov klub ne more glasovati za pragmatiko, ker ni podana garancija, da so dovoljene zahteve uradništva. Tudi uvedba državne pragmatike se mu ne zdi primerena, ker bi bil z njo finančni položaj za uradništvo neugoden. (Nemci, ki so svoječasno močno uradništvo dovolj slabo plačevali, so postali sedaj naenkrat njegovi veliki zaščitniki. Občinski svetnik Pfrimer je že pač pozabil na svoj stari izrek, ki ga je vedno uporabljal, kadar je kak mestni uslužbenec prošal za povišanje plače: «Muss man sich halt strecken, nach der Decken.»)

Komunistični odbornik Razboršek, je protestiral proti temu, da ni bil vabilen k sodelovanju pri sestavi osnutkov pragmatike. Občinski svetnik Bahun (soc.) je očital klerikalcem, da sedaj odobravajo ravno isto državno pragmatiko in jo hočejo uveljaviti za občinske uslužbence, ki so jo svoječasno naubuje napadali. Končno se je oglašil

tudi še Nemec Pfrimer, ki je izjavil, da je to eno najtežjih vprašanj, in da ga ne bo moglo nikoli rešiti v splošno zadovoljstvo. Mnenja je, naj se uvede državna pragmatika s primernimi dodatki, vse druge doklade pa naj se ertajo.

Po kratkem odgovoru župana je stavil občinski svetnik Oslak predlog, naj se ta osnutek odkloni in izdela nov, občinski svetnik dr. Mühleisen pa svoj predlog, naj se uvede državna pragmatika s 25 odst. doklado. Oba predloga pa sta bila z večino glasov odklonjena.

Nato je župan zaključil generalno debato in je povzel besedo referent dr. Kukovec ter otvoril specijelno debato naglašujoč, da je treba uvaževati dejanske prilike ter se te stališča presojati osnutek. Vršila se je nato razprava o posameznih poglavjih, ki so bila tekom dvehurne specijelne debate z nekaterimi spremembami sprejeta proti glasovom socialistov in Nemcev.

Pragmatika stopi v veljavo 1. junija. Poseben odbor bo izvedel prevedbo uradništva o kateri se bo razpravljalo na prihodnji tajni seji.

Župan je nato še odgovarjal na interpellacijo socialistov glede oddaje mestnega kina v najem g. Rogliču. Socialisti so načeloma proti oddaji v najem ter zahtevajo naj občina še nadalje upravlja podjetje v lastni režiji, četudi se je to pokazalo za obično neugodno. Ker se je o zadevi razpravljalo v tajni seji, zahtevajo socialisti, da se vprašanje obravnava ponovno na javni seji, češ da je javnost na stvari interesirana. Nadalje zahtevajo naj se oddaja razpiše in šele potem sklepa o ponudbah. Po daljši debati je bil ponovno odobren sklep tajne seje, da se odda mestni kino g. Rogliču v najem proti mesečni najemlini 5000 Din. Ob 21. je zaključil župan javno sejo, nakar se je vršila tajna.

Politične beležke

+ Povejte in dokažite — kriči «Slovenec» in ne gane — kje se je pod Davidovičevu vlado storila komu krivica! ... Če bi mu hoteli ustreči, bi s ponatsum imen napolnili pol «Jutra». Zaleglo pa seveda ne bi nič, ker bi «Slovenec», stari špekulant na ljudsko pozabljenost, kričal nadalje: Povejte in dokažite! Ugotavljamo, da smo že navedli imena nekaterih uslužbniških uradnikov, ki jih je Davidovičeva, recte Koroševa vlada premeštila, upokojila, persekvirala. In to ne samo unitaristično orientiranih mož, marveč tudi lastne «nepočasne» pristaje (Man-tuanji), da jih je nadomestila z mlašimi, «izrazitimi». Seveda, če se «Slovenec» ne zdi krivica premeštitve ravnanja Borka ali dr. Beuka, tedaj naj blagohotno smatra tudi premeštitve prof. Remca in Jarca za protekcijo, ako mu še posebej povemo, da je zadnje dni bilo v južne kraje premeščenih tudi več odločno naprednih in prvovrstno kvalificiranih uradnikov.

+ Rogala se je sova ... V poročilu o zagrebških nadomestnih občinskih volitvah beleži «Slovenec» z naslado, da je radičevski blok nazadoval za 7000 glasov, a obenem se mu je zadrželo «vredno omeniti, da je nazadovala tudi SDS, kar pomeni, kako neaktualna je postala v sedanjem političnem življenju». Res je, in tudi mi smo v večeršnjem poročilu navedli, da je ob splošni apatiji zagrebških volilcev (udeležba je znašala jedva 47 odst.) i SDS dobila nekoliko manj glasov kakor pri skupščinskih volitvah, a navzlic temu en mandat več, kakor jih je doslej imela v občinskem svetu. Toda mi smo večeraj tudi povedali, da so zagrebški klerikalci v nedeljo totalno skrahirali: dobili so celih 327 (!) glasov in nobenega odbornika. Da se «Slovenec» to ni zdelo «vredno omeniti», razumemo. Kajti o neaktualnosti klerikalnih klap v sedanjem političnem življenju čivkajo tudi ljubljanski vrabel na Katoliški tiskarni.

+ Jačja akcija klerikalcev. Z ozirom na nedavno napoved klerikalnega kluba, da namerava začeti v Narodni skupščini jačjo akcijo, sklepa «Samouprava», da namerava več internelacij kakor dosedaj. List ugotavlja, da obstoji v opozicijskem bloku velika neenotnost, kar je razvidno iz tega, da njene posamezne skupine ločeno sklepajo o parlamentarni taktiki. Glede dr. Korošca piše «Samouprava»: «Vsa bojevitost dr. Korošca je obstojala doslej v njegovih histeričnih izpadih v Narodni skupščini, in sicer samo v obliki medklicev, ki niso vedno odgovarjali parlamentarni obliki. Še manj pa činu duhovnika. Razen tega je dr. Korošec pokazal svoje tumaštvo tudi napram slovenski cirilici. To je znatna degradacija za politika, ki smatra sebe za nekakega previdnega državnika, ki je ustvarjen samo za vodstvo. Ko izgubi politik ravnotežje, odkriva svoje karte. A dr. Korošec izgublja v igri. Izgublja že nad tri leta in niti več ne more obdržati svoje preizkušene razsodnosti in hladnokrvnosti, s katero je dosti spretne operiral. In čim bolj izgublja, postaja kakor vsak igralec vedno bolj razdražen, oseb in brez ravnotežja. Včasih ga motijo tudi kibici! Stavil je istočasno na dve karti, a vedno je bil durak! Preostajajo mu samo še grožnje z «jačjo akcijo» v parlamentu. Groženi na se boje samo otroci. Te njezove grožnje ne bodo niti najmanj vplivale na tok političnih dogodkov, ki se razvijajo, a še manj jih morejo zadržati imoentni brez tega užaleneza Ahila. Dr. Korošec kot star taktik vse to dobro občuti. Pri prošlih volitvah je še odnesel zdravo glavo, ker je licitiral med svojimi množicami mnogo nižje od Prepeluha in ker so bili njegovi nasprotniki razcepjeni. Odkrito borbo je imel vzdržati samo na eni fronti, izgleda, da se razmere v naši državi normalizirajo t. i. da so

Za Binkošti
OBLEKE
po znižanih cenah
J. Maček
Ljubljana
Aleksandrova 12.

razvijajo tako, kakor ne želi dr. Korošec. Za to mu preostala samo še poslednje sredstvo, da z vpitjem in krikom prenaša svoje nasprotnike. Največ se seveda drže bojazljivci in strahopetec v temi, ne da bi ustrašili druge, pač pa, da bi opogumil sebe. Pristavitvi imamo samo, da je radikalno glavno glasilo podalo zelo točno sliko o doktorju Korošču.

+ Budimpeštanske glave še niso pozabile na Vojvodino. Nedavno je v Budimpešti izšla sovinstična knjiga z naslovom: «Usoda odcepljene južne kraja», posvečena «južnim» (t. j. našim) Madžarom in «zasuženju» Vojvodini. Dasi je knjigo treba smatrati zgolj za dokument neminovne megalomanije budimpeštanskih butic, so vendar omembe vredni poedini odstavki, ki pletirajo za zblizanje med «južnimi» Madžari in Hrvati kot skupnimi bojnimi tovariši — proti Srhom. Knjiga namreč navaja, da je madžarska stranka v Jugoslaviji zapisala na svoj prapor avtonomijo Vojvodine in da ji bodo to nedvomno pomagali izvajevati Hrvati, ki bodo sledili prej morali odobriti politiko realnosti, katere pota vodijo proti madžarskim ravninam. To pisanje je prilično v skladu z volilno epistolo, ki jo je Radič pred volitvami poslal vojvodinskim Madžarom tiskano v madžarščini. Pa kakor je Radič zagnil pred silo nacionalnega elementa v Jugoslaviji, tako bodo zagnili tudi nekrovi budimpeštanski «bojni tovariši», irendentistični honvedi.

Iz demokratske stranke

+ Demokratiški uspeh v obmejnih občinah. Minulo nedeljo so se vršile v obmejnih občinah mariborskega okraja, ki so imele radi neurejenih obmejnih razmer šele l. 1922. zadnjič občinske volitve, zopet volitve novih obč. odborov. V šestih občinah so bile vložene kompromisne liste in se volitve sploh niso vršile. V boj so se spustili le občani na Veliki pri Čmureku, kjer sta si stali nasproti narodno gospodarska (napredna) lista in klerikalci, ki pa so sramotno poročili z 39 glasovi proti 110 glasovom naprednjakov. Ti imajo 12 mandatov, klerikalci 5. Večino imajo tudi naprednjaki v St. Jurju ob Pesnici s 6 mandati proti 3 klerikalnim. Sedaj imajo torej že vse obmejne občine izvoljene obč. odbore izvemših Slatinskega dela pri Svečini, kjer bodo volitve šele junija. Tudi tam si stojita nasproti napredna in klerikalna lista. Že to znači velik napredek, ker so se smatrali doslej klerikalci teh krajev za tako absolutno gospodarje, da o drugih strankah sploh ljudje niti vedeli niso. Demagožito poslanca Zebota pa je tudi v teh, od prometa oddaljenih krajih vzbudilo odločen odpor domačinov.

Ugodno stanje posevkov v Evropi

Iz Zedinjenih držav prihajajo v zadnjem času večinoma nepovoljne vesti o stanju posevkov. Ker se pa posamezna poročila precej pobijajo, se vzbujajo sum, da so zelo tendenciozna in da stanje posevkov ter obseg posejane površine nista tako slabo obetajoča, kakor se hoče prikazati. Nasprotno pa je stanje posevkov v evropskih državah v pretežni večini zadovoljivo in mestoma celo odlično.

Važno za presojo svetovne preskrbe z žitom je predvsem stanje v Rusiji, ki ima obširna polja in številno prebivalstvo. Uradno poročilo sovjetske vlade ugotavlja, da je zima v posameznih pokrajinah povzročila škodo, v drugih pokrajinah pa je stanje normalno ali celo nadpovprečno. V celi državi je stanje kakih 10 % pod povprečjem. Ker imajo jako žito v Rusiji dokaj važnejšo ulogo, bo merodalen pridelek tega žita. Po uradnem poročilu so izgledi jarih posevkov prav dobri. Ni izključeno, da bo v naslednji gospodarski periodi mogla Rusija zavzeti na svetovnem žitnem trgu s svojim prebitkom zopet važnejšo ulogo.

Prav odlično je stanje posevkov v Franciji, kjer je dnevno in strokovno časopisje polno hvale o dobrih izgledih žetve.

Tudi v Angliji se je stanje ozimne zboljšalo in dobro obeta.

V Nemčiji ostajajo izgledi žetve zelo ugodni, ker vreme jako pogoduje posevkom.

Enaka so poročila iz Srednje Evrope. O stanju posevkov v naši krajjevini po uradnih podatkih za prvo polovico aprila smo že poročali. Po teh podatkih je bilo občno stanje v državi v tem času med zelo dobrim in odličnim.

— Zopet državljanska vojna na Kitajskem. Na Kitajskem divja zopet državljanska vojna. V južnih provincah se vrše na vseh straneh boj. Tudi na severu grozi po poročilih «Timesa» iz Pekinga, nova kriza. Najnevarnejša točka je provinca «Honan», kjer je nad četrt milijona slabo organiziranih čet. Položaj se smatra kot negotov, ker je pekinška vlada brez moči. Kakor poroča «Matin» iz Sanghaja, trpi v provinci Kus-Sena milijone ljudi lakoto in so ceste polne mrljev.

Naši kraji in ljudje

Huda obtožba proti klerikalcem v Julijski Krajini

Primorski klerikalci s silo tirajo našo narodno manjšino med italijanske popolane.

Zagrebaški »Obzor« je prinesel daljši članek svojega dopisnika iz Istre, v brezvestno klerikalno postopanje v Pri-katerem le - ta ostro bica najnovejše moriu. Dopisnik opozarja jugosloven-sko javnost zlasti na najnovejšo dogo-dke, ki se odigravajo v političnem življenju naših rojakov v Primorju. Poleg težkega preganjanja od strani italijan-skih oblasti je med naše rojake pričela setati razdor tudi slovenska klerikalna politična frakcija, ki je v zadnjem času pridno na delu, da razdere enotno na-rodno politično fronto.

Zlasti izdajalsko postopajo klerikalci v Istri, kjer skušajo po navodilih ita-lijskega episkopata in višjega sveče-ništvu zavesti vse naš primorski narod v italijansko klerikalno stranko. Njih bi prav nič ne bolelo, ako izbrisejo z lica zemlje 600.000 primorskih Jugosloven-ov, kajti njim je le do tega, da poja-čajo klerikalno stranko in četudi je ta — italijanska.

Za zadnje državnozbornske volitve so jasno pokazale, pravi dopisnik, da je klerikalna ambicioznost in narodna mržnja mnogo škodovala celokupni pravični stvari jugoslovenskega ljud-stva v Julijski Krajini. Danes je ta raz-koš se mnogo večji. Politični položaj je danes tak, da obstoja na eni strani še vedno narodna stranka, ki skuša narod vzdržati v veri v boljšo bodočnost, a na drugi se pojavljajo klerikalci, ki tr-di-ko odkrito, da je za naš narod edina rešitev, da se priključi močni katoliški stranki italijanskih popolarov.

Zalostno stanje našega življa so ho-tele izrabiti že razne italijanske opozit-cionalne stranke. Bili so to v prvi vr-sti komunisti, nato socialisti in repu-blikanci in celo fašisti se pred volitva-mi niso sramovali izdajati jugosloven-ske volilne proglose. Danes je med naše rojake raznela najhujša mreža ita-lijskega klerikalna stranka — »popo-lar«. Klerikalna frakcija, ki se zbira okoli »Pučkera Prijatelja«, je na žalost že popolnoma stopila v njih službo.

Slovenski klerikalni demagogi so seve-da že pridno na delu. Tako je imel ne-davno po istrskih vaseh neki Milano-vič javna zborovanja, na katerih je po-zival kmete, da se zavzamejo za likvi-dacijo slovenske narodne stranke in za pristop v popolare. Klerikalni agitatorji dokazujejo ljudem, da so popolari zelo volivna stranka, kateri načelnijo najvišji cerkveni dostojanstveniki. Re-šitev za Slovence je le v priključitvi k tej stranki, kajti edino ta stranka bo lahko znižala visoka davčna bremena, kar narodna slovenska stranka, kot odkrito protitalijanska stranka ne bo nikoli mogla storiti.

Ob sklepu pravi dopisnik: »Naš narod se gotovo ne razume na visoko politiko, zaveda pa se dobro, da bi s priključitvijo k italijanski kleri-kalni stranki izginila s površja tudi slovenska narodna manjšina v Italiji. Borba med narodno stranko in kleri-kalno stranko je pri nas na vrhuncu, a žalostno je to, da celo slovanski sveče-niki s prižnice na zahtevo višjih cerkvenih krogov javno hujšajo proti narodni stranki in pletirajo za italijan-ske klerikalce. Položaj našega življa je torej sila težaven, a težavnejši še radi tega, ker se narodna slova krši celo od strani gotovih svečnikov naše nardo-nosti in domačih sinov. Ti se pač za-vedajo, da jim bo to koristilo, kajti če pokleknejo pred italijanske škofo, bodo dobili lepe župnije, bodo hitro napredo-

vali in marsikateri upa celo na kano-niško čast. Toda mi mislimo, da se radi osebnih časti, ne smejo na narodnem telesu izvrševati operacije, ki po-stanejo lahko fatalne za naš narod. Ne smemo nikoli pozabiti, da so naši ena-ki neprijatelji tako fašisti, kot komuni-sti, republikanci ali popolari. Vsi ti so najprej Italijani, kojih glavni cilj je ta, da nas popolnoma asimilirajo in utopje v morju italijanstva.

Spominska svečanost za Kvartičem

Ljubljana, 12. maja.

Danes ob 9. dopoldne se je vršila na pokopališču pri Sv. Križu spominska svečanost za podporučnikom Milanom Kvartičem, ki je dne 11. maja 1919. v boju s koroškimi Volkswehranci pri Vu-zenici žrtvoval svoje mlado življenje za osvoboditev slovenskega Korotana. Slabo vreme in velika oddaljenost po-kopališča od mesta sta bila vzrok, da se svečanosti ni udeležilo toliko občin-ska, kakor bi bilo pričakovati. Zasto-pana so bila razna narodna društva, v prvi vrsti Gosposvetki Zvon, Sokol, Jugoslovenska Matica, Orionaši in do-brovolci. V zelo častnem številu je pri-ostvoval ganljivi svečanosti tukajšnji oficirski zbor s komandantom Dravske divizije, generalom Stojanovičem na čelu. Spominsko slavnost je organizi-rala Zveza bivših vojakov v svetovni vojni.

V pokopališčni kapelici je bral naj-prej bivši vojni kurat g. Bonač žalno mašo, nato pa so šli navzoči k grobu pokojnega koroškega junaka. »Pevci «Ljubljane» so zapeli žalostinki »Vigred« ter »Doberdoba«, nakar je imel g. Bonač krasen patriotični govor, v katerem se je spominjal zaslužnih bratov v Koro-tanu, ki se zvilajo pod nemško peto onstran Karavank. Tolažil je junakovo mater, ki je stala strta od bolečin pred grobom svojega sina, vendar ponosna, da je dala domovini kri svoje krvi. Go-vornik je koncem govora izrazil trdno prepričanje, da bomo, kadar nas pokli-če naša skupna domovina, pozabili na medsebojna sovraštva, ki jih ustvarjajo politični boji in dokončali delo, katero so pričeli v Korotanu padli naši junaki. Na grob žrtve svete domovinske lju-bezni je bilo položenih nato več krasnih vencev, katere so podarili »Gosposvet-ski Zvon«, oficirski zbor komande Dravske divizije in častniki ljubljanske garnizije, nakar je bila svečanost za-ključena.

Zborovanje učiteljstva laškega okraja

Trbovlje, 11. maja.

Učiteljsko društvo za laški okraj je imelo preteklo soboto 9. t. m. ob 10. dopoldne na Dolu pri Hrašniku svoj 65. občni zbor. Njegovi člani in članice so prihitele iz najbolj oddaljenih krajev našega sreza, tako da je bilo navzočih vsega skupaj 92 zborovalcev. Zlasti številno je bilo zastopano učiteljstvo iz Trbovelj in Hrašnika. Kot goste smo pozdravili višjega šolskega nad-zornika Gangla, zastopnika UJU Jelen-ca. Dostala, Pegica in Dimnika. Ob tej priliki je izročilo okrajno učiteljsko društvo svojemu ustanovitelju in dol-goletnemu predsedniku gosp. Antonu Linusu, šolskemu ravnatelju v pokoji družbeno diploma, s katero ga je ime-novalo za svojega prvega častnega člana.

Slavljenčeve zasluge, o katerih je že poročalo nedeljsko »Jutro«, je orisal v kratkih obrisih sedanjí predsednik dru-štva, gosp. Robert Plavšak, šolski

upravitelj v Trbovljah. Kot prvi je na-bil čestitil gosp. Gnusu v imenu UJU gosp. Luka Jelenc, za njim pa v ime-nu prosvetnega oddelka gosp. Engel-bert Gangl. Slavljenec se je zahvalil ves ginjen za čestitke omenjenih dveh zastopnikov in vseh navzočih zboro-valcev, nakar se je razvil običajni dne-vni red. Kot prva točka je sledil referat šolskega upravitelja Jurka: Hospitaci-ja v IV. razredu. Prebrali so se še do-šli dopisi in spregovorilo o slučajno-stih, s čimer je bil dnevní red izčrpan. Zelo živahen razgovor o vseh učitel-skih stanovskih vprašanjih se je vršil tudi še pri skupnem kosilu.

BLUZE

Krep barvaste . . . Din 60—
Opal Batist . . . » 125—
Etamin . . . » 135—
Velika izbira! Poglejte si pri
P. MAGDIC, Ljubljana.
— Pošljem tudi po pošti! —

Strahovito neurje nad Dravsko dolino

Maribor, 12. majnika.

Siroči so se po 19. uri zgrnili nad Dravsko dolino uprav pošastno temni oblaki, iz katerih je pričelo kmalu gro-zno bobneti in bliskati s tako naglico, da se je črna tema od trenutka do trenutka spreminjala v žarko svetlobo. Na vseh koncih in krajih je treskalo, da so po Mariboru zvenketale šipe. Nenadoma se je vili silovita ploha in po oknih je uda-ri-la med gromom in bliskom debela toča, ki pa k sreči ni zapustila prehu-dih posledic na polju. Po ulicah je žvi-žgal veter, da je bil pogled v temno noč strašen. Še huje se odmevalo bobne-nje iz daljave na Dravski dolini, od koder je prihajala nevihta.

Danes so dospole tudi žalostne vesti iz Gornje Dravske doline, kjer je na-stopilo neurje v noči še z mnogo večjo silovitostjo. Baš nad dolino so se zbra-li elementi in voda je v velikanskih hu-durnikih valila s hribov. V divjih va-lovih je trgala brezove potokov zlasti v Mežici, narasla je v reko ter pri Gu-štanju odnesla državno cesto, ki veže Maribor s Koroško v dolžini 80 metrov. S tem pa je postal ogrožen tudi želez-niški tir, ki je v nevarnosti, da se vsak hih splazi v vodo. Vlaki so sicer danes še vozili na tej proži, toda čisto počasi po ogroženih mestih, ker je nasip po-polnoma izpodležen. Na lice mesta je bil brzolavno poklican vodja Gradbene sekcije inž. Dolenc, da odredi pri dr-žavni cesti nainumejšo varnostno po-pravo. Tudi železniška direkcija je od-redila vse potrebno.

Velikansko razdejanje in škoda je ne-urje napravilo tudi v dolni Dravski do-lini. Z veliko težavo zrazeno zasebno železnico inž. Lenarčiča iz Brezna v Sahl dol ob potoku Velki je deloma od-neslo, deloma izpodlejšalo. Škoda je ogromna. V St. Lovrencu je vse raz-jedeno po cestah. Promet na okrajni ce-sti proti Ribnici je bil danes uradno ustavljen. V Breznu je deroča voda dvignila in obrnila žago posestnika Pu-paherja itd.

Silno je seveda narasla tudi Drava, ki odnaša s seboj velike množine raz-ne lesa. Razne manjše naprave kot ploteve in podobno je voda raztrgala. Z največjo silo se je zagnala nevihta nad pokrajino zapadno od črte Klopni vrh proti Savinski dolini.

Afera Efremov v Zagrebu

Sodna preiskava proti lažidoktorju medicne Viktoriju Vasiliju Efremovu, ki je bil do pred kratkim več let čer-asiistent na patološko - anatomskem inštitutu v Zagrebu, zavzema vedno večje dimenzije in se bo nedvomno raz-vila v senzacionalni proces prve vr-ste. Najbolj obtežljivo je za Efremova, da se je klub nezadostni predizobraz-

bi dal nastaviti kot doktor medicine za asistenta na univerzi in prejel skor-oro tri leta plačo od države. Obreme-nilno je zani dalje, da se je izdajal za doktorja in izvrševal celo privatno zdravniško prakso, torej ogrožal člo-veško življenje. Nastavitev na inštitutu v Zagrebu si je pridobil Efremov na ta način, da mu je rusko - srbsko zdrav-niško društvo v Beogradu, ki pa ob-stoja iz samih Rusov, napravilo sprče-valo, da je bil l. 1916. promoviran za doktorja vsega zdravilstva in da je sposoben izvrševati zdravniško prak-so. Ta dokument je zagrebski medi-cinski fakulteti zadostoval, da mu je podelila mesto asistenta. Na podlagi istega dokumenta je postal Efremov v Boki Kotorski celo šef vojaško - klrur-gične bolnice. Blamaža zagrebske uni-verze je popolna.

Preiskava se še nadaljuje in jo zasle-dujejo zlasti zdravniki in profesorji medicinske fakultete, ki so že pred le-tom dni svarili svoje predstoinike pred Efremovom, češ, da je velik pustolo-vec, z izrednim zanimanjem. Sodna razprava se bo vršila že začetkom, vsekakor pa sredi junija.

Konflikt zagrebskega gledališča z novinarji

Konflikt zagrebske gledališke uprave z zagrebskimi novinarji, s katerimi so se izjavili solidarne novinarji cele drža-ve, je zahteval prvo žrtve. Dosedanji urednik »Comedie«, K. Mesarič je na zahtevo lastništva lista odstopil. »Co-medie«, organ zagrebske gledališke uprave, je dalje v najnovejši številki objavila na uvodnem mestu poasnilo lastništva in centralnega uredništva li-sta, v katerem priznava, da je bil znani članek v »Comediji«, priobčen pred dobrim tednom, žaljiv za ves novinar-ski stan, tako no tonu kakor tudi po stilizaciji. Lastništvo in centralno ured-ništvo »Comedie« izjavlja dalje, da ka-tegorično odklanja imenovani članek, ker se nikakor ne strinja s stališčem, izraženim v njem.

V kolikor se konflikt, ki je izbruhnil med novinarji in zagrebsko gledališko upravo, nanaša na revijo »Comedie«, se bo Udruženje jugoslovenskih no-vinarjev najbrže zadovoljilo z zadošče-njem, katero je dalo uredništvo in last-ništvo tega lista. Drugačnja pa je polo-žaj glede boikota zagrebskega gleda-lišča. Gledališka uprava namreč no-vinarjem še vedno ni dala zadoščenja. Upravnik Julij Benešić je poslal sicer centralni upravi Udruženja novinarjev v Beograd brzoiavko, v kateri izjavlja, da gledališka uprava ne izvršuje nobe-ne ingerence na članke splošnega zna-čaja v »Comediji«, toda niti gledališki kritiki niti novinarji sploh tega ne mo-relo smatrati kot zadoščenje. Novinarji morajo vedeti, ali gledališka uprava misli o njih enako, kakor znani članek v »Comediji«, ki je stvarno organ gle-dališke uprave, kar je nepobitno doka-zano. Od gledališke uprave se pričakuje, da obsoi imenovani članek in javno izjavi, da o gledaliških kritikih, novinarjih in novinah nima enakega mnenja. Sicer pa Udruženje novinarjev tako ni bilo v sporu s Mesaričem. Čisto irelevantno je namreč, kaj piše g. Me-sarič o gledaliških kritikih in novinar-jih, ni pa irelevantno, ako tiska te stvar-i organ gledališke uprave, katere na-loza je sodelovanje z gledališkimi kri-tiki in novinarji sploh.

Če mož domov z uradnih poslov
pride v jezi, z Bonattijevo
čokolado mu postreži.

Mednarodna razstava knjig v Firenzi

Pisatelj Dragan Bubić je napisal za hrvatske liste o mednarodni razstavi knjig v Firenzi nekaj vtisov. Mednarodna razstava knjig v Firenzi na trgu San Gallo obsega nad stotisoč zvezkov. Razstavijo so vsi narodi od Siana pa do Mehike. Viditi lepe, raz-košne, debele in tenke knjige, knjige dobrih in knjige slabih pisateljev. Nem-ci naravnost preseščajo z organizacijo svojih publikacij. Njihovo mesto je v levem kotu paviljona za knjige, kjer so razstavili muzikalije v posebni dvorani. Tu koncertira mlada dama iz Monako-vega. Pristop na te koncerte je dovol-jen vsakomur, ker ima edini namen — propagirati konsum nemške literature.

Zanimivo je vedeti, da niso Nemci raz-stavili niti ene knjige o bivšim cesarju. Solih vsi narodi tekmujejo z razstavlje-nimi predmeti in z reklamo. Japonci so postavili med svoje publikacije drobno Japono v pestrem kimonu. Ta dama iz carstva solna siplje na vse mimoidoče žarke in smeh. Francoski oddelek se od-likuje po budoarski vnianosti. Tu je vi-deti mnogo cvetja in parfuma ter pari-skih gospodičen.

Italijanska razstava se nahaja v glav-nem prostoru, dočim se morajo druge države zadovoljevati s skromnejšimi paviljoni. Švica se nahaja pod isto stre-ho z Nemčijo. Jugoslavija se lepo pred-stavlja posebno z zagrebskimi knjižni-mi izdajami, ki kažejo vsaj lep tehni-čen napredek. Čehi so slabo zastopani. Razstavijo so prav malo.

Takoj prvi dan ko je bila razstava otvorena, je bil poset okromen. Naj-večjo pozornost je naš zbujača navzoč-nost italijanskega kralja. V naslednjih dneh je bilo videti mnogo Francozov in Angležev. Prišel pa je tudi brat bišve-ga nemškega cesarja, princ Henrik in bivša grška kraljica, Zofia Hohenzol-

Danes nepreklicno zadnji dan velofilma:

Tragedija na dvoru Habsburg

Predstave ob 4., 6.6., 8. in 9.

Predstava ob 4. je posebno ugodna za tujce, ker konča pred odhodom vlakov.

LJUBLJANSKI DVOR
kino Telefon 730.

lerna, Gosta sta najprej obiskala ita-lijanski paviljon, nato pa nemškega. Na razstavi jugoslovenskih publikacij se je biva grška kraljica zdržala deli časa.

Princ Henrik Hohenzollernski se je precej časa mudil pred Černakovo sli-ko »Ranjeni Črnogorec«, katero je re-producirala zagrebska Tipografija d. d. Informiral se je, kaj slika predstavlja, in ga je posebno zanimalo vedeti, po-čem je spoznat Črnogorca. Želel je ve-deti vsako malenkost. Bivša kraljica Sofija pa je ogledovala »Savremeni-ka«, Domjanovičeve pesmi, reprodukcije Uzeljevih in Trepetovih slik ter mono-grafijo kralja Petra. Oba sta se zani-mala za albume jugoslovenskih mest. Jugoslovani smo torej vsekakor vzbudi-li zanimanje na firenški razstavi.

Srezko zborovanje SDS v Središču

Središče, 10. maja.

Včeraj se je v našem trgu v gostilni g. Horvata vršilo zborovanje sreške organiz-a-cije SDS za srez Ptuj, kojega se je udele-žilo 28 delegatov in zaupnikov iz celiga ptujskega sreza. Zbor je otvoril in po so-glasni izvolitvi za začasnega predsednika vodil ptujski župan dr. Senčar, ki je vse-stransko obrazložil iz političnega, gospo-darskega in kulturnega stališča pomen sre-ke organizacije, nakar je prešel zbor na prvo točko dnevnega reda: konstituiranje od-bora.

Ker je bilo več predlogov glede osebe predsednika, in dr. Senčar vsled svoje preza-poslenosti ni mogel ustreči obči želji zborovalcev, je bil po kratki debati soglasno izvoljen za predsednika naš odlični pri-stas in neumorni delavec Lovro Petovar, za pod-predsednika dr. Senčar, za tajnika dr. Sa-lamun, za blagajnika Janko Grivec, za pred-sednika gospodarsko-finančnega oddelka Ja-kob Zadravec, prosvetnega dr. Komljanec, zdravstvenega dr. Hrovat, v vse oddelke pa primerno število somišljenikov strokovnja-kov iz vseh panog.

Po izvršenih volitvah je tajnik dr. Sa-lamun stvarno orisal občo politično situacijo s posebnim ozirom na zadnje dogodke in njih posledice. Odlični davčno-finančni strokovnjak Jakob Zadravec je obrazložil v strokovnjakih izjavah njihogo stvarne posledice za naše gospodarstvo radi pov-šanja invalidskega davka ter 2 odst. davka na fizične delavce itd. Po stvarni debati so se sprejele tozadevne resolucije in se pre-dložijo prizadetim faktorjem.

V nad 3 ure trajajoči resni debati, v ka-tero so ponovno poslegli Ljudevit Musek, Jakob Zadravec, Ivo Peče, dr. Senčar, Fr. Jamšek, Fran Robič, M. Rakusa, Janko Gri-vec in dr. Salamun, so se obravnavali raz-ni drugi predlogi. Omenjamo samo: postaj-jališče Hajdina, nakladna postaja Sv. Lov-renc na Drav. polju, taksični zakon, regula-cija Drave, izenačenje sodišč, izpolnitelje-davčne administracije, o velkom stranki-nem shodu v parlamentarnih počitnicah v Središču. Sprejelo se so tozadevne resolu-cije, ki se predložijo pristojnim oblastvom. Po ugotovitvi, da so podobni zbori večkrat potrebni, je zaključil g. dr. Senčar lepo zborovanje.

Železničarska stavbna zadruga „Bajtar“

Občni zbor te stavbne zadruge se je vršil v nedeljo dopoldne v gostilni pri Valjav-cu v Šiški kot napol politična prireditve. Poročilo, ki ga je podal predsednik želez-niški komisar Gottlieb Waldemar Hezla-kiewicz, je bilo interesantno poslušano. Po-vedar je prav posebno intervencijo pred-sedstva pri bivšem ministru Sušniku, hvalil ga je prav zelo ter obžaloval padec Davido-vič-Koroščeve vlade, češ da bi Sušnik, ako bi ostal najbrž pomagal zadruzi. G. Hezla-kiewicz je namreč g. Sušniku glede finan-ciranja zadruge stavil poudoba, da naj bi se vse denarno poslovanje iste vršilo po-tom klerikalne banke. Omenil je tudi in-tervencijo pri demokratih in pri ministru dr. Zerjavu ter izjavil, da je bil uspeh in-tervencije »malenkosten«. In sicer zato, ker je zadruga sicer prejela uradno obvestilo, da je minister dovolil les iz državnih šum, toda, da treba za vsako hipo posebej pre-dložiti potrebo. To smatra g. predsednik za malenkosten uspeh! G. predsednik je čakal najbrže, da mu pošlje g. minister dr. Zerjav celo hosto v dar za Martinov večer, ki ga je v majhno zabavo, toda na tem večje stro-ske zadržujejo prireditelji.

Predsednik je prešel nato na tretjega mi-nistra Stupića, ki je zadelo baje zopet na-novo in dolgo študiral, končno pa tudi niš-rešil. G. Hezla-kiewicz pričakuje sedaj vse uspeho od četrtega ministra, novega mi-nistra saobraćaja, zlasti, ker ima zagotovlje-ni vse od petega »ministra« Hribarja, ki ima »največji vpliv« na merodajnih mestih v Beogradu.

Novi odbor pod istim predsednikom je sestavljen tako, da živa vse zaupanje g. Hribarja. Za gospodariko zadruzo, kakor je »Bajtar«, dvomimo, da je to zadosti. Za budočo občo zboro bi g. predsednik in g. Ponikvarju svetovali, naj raje opustita čita-nje neokusnih neoficijskih zapisnikov raz-nih sestankov, s katerimi se med železni-čarji zbuja nezaupanje nasproti predpo-stavljeni oblasti. Zadruga

ELITNI KINO MATICA

Telefon 124.
Predstave ob:
1/4, 5., 1/8, 9.

Svoje skrivnosti vam odkriva
PODZEMNI PARIZ

Pariške noči — Pariške demimondke — Pa-riška razkošnost — Skrivnosti »Café Boule«
Vse to in še veliko več. Pola Negri.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama
Sreda, 13.: »Narodni poslanec«. D.
Četrtek, 14.: Zaprto.
Petek, 15.: Zaprto.
Sobota, 16.: Zaprto.
Nedelja, 17.: Zaprto.
Ponedeljek, 18.: Zaprto.

Ljubljanska opera
Sreda, 13.: »Glumač«, »Cvetje malo Iden« (Balet.) B.
Četrtek, 14.: »Carmen«. E.
Petek, 15.: Hudožestveniki: »Na dnu«. Izv.
Sobota, 16.: Hudožestveniki: »Zenitev«. Izv.
Nedelja, 17.: Hudožestveniki: »Medaja«. Izv.
Ponedeljek, 18. Zaprto.

Mariborsko gledališče
Sreda, 13.: Zaprto.

Gostovanje beograjske drame v Lju-b-lani. Kakor nam poročajo iz Beograda, bo beograjska drama priredila najbrž še te-ko-m meseca maja večvečerno gostovanje v Ljubljani. Ljubljanska drama gostuje, kakor smo že poročali, v soboto in nečelje v Beo-gradu ter igra Cankarjevo »Pojemljanje« za-

paničnevo »Veroniko Deseniško« in Golar-jevo »Vdovo Rošlinsko«.

Hudožestveniki v Ljubljani. V petek 15. t. m. uprizaro Hudožestveniki Maksim Gor-kega slike iz življenja v 4 delanjih »Na dnu«. V tej drami nam Gorke s pestrimi barvami slika velikomestni proletarijat in nam s pre-tresljivo resničnostjo predočuje ljudi, ki jih je usoda vrgla z vsa brutalnostjo na najniž-jo točko, na dno življenja. Med narazličnej-še tipe teh velikomestnih revežev priroma sam bogve od kje tuječ Luka. Z dobro be-sedo in zgledom doživi vplivati na njihove napake in strasti, tolaži trpeče in ošterva grešnike, toda brez uspeha. V kratkih štirih slikah se odigrava med drugimi tudi kraška berna ljubezenska tragedija potopuha Pe-pela, njegove ljubice Vasilije in njene sestre Netaše. Ko je njihova drama končana, ode-ti tuječ Luka bogve kam in življenje teh obno-ž stvorov, prebivalcev velikomestnega proletarskega nočnega amla, se nadaljuje v grelnu, beži na trpljenje. — V igri nastopi okrog 20 članov, glavne vloge so v rokah g. Križanovca, Grečove, Tokarske, Ada-maitkove, Dupleprove, Pavlova, Masalitho-va, Bakšjeva, Komisarova, Sarova, Siero-va in drugih. Izre režira O. Masalitinov.

Domače vesti

Kako bi tigre kuriral

Ta recept smo pogruntali zadnjič pri Mačku, tam za vodo. Pri sosednji mizi je sedel tigar, s hrbtom v krivoločen, je grdo gledal in razkladal par bolj dobrodušnih gospodov brez brade, pa z mnogo lica, kako so »foter« Korošec vrgel cirilski napis iznad vrat »Jugoslovanskega kluba. (Ali naj bi »jugoslovanski« klub imel latinski napis? Ali pa samoslovenskega, zato, ker je »jugoslovanski«) Povedal je tudi, da so dali napis napravi na novo in ga zastražiti, pa ga je kakšen tigar ukradel in na novo strgal.

Pri drugih mizah so pisano gledali širokoustenje bedaka, ki je mislil, da koristi slovenski, ali škoduje, ne vem, ali državi ali Srbom ali kateri stranki, če strza cirilski napis. Pa se oglašajo trnovski očanci in pristopi k mizi, kjer je tigar prijateljem razkladal svoje kmetno delo, ki se ga bodajo naši otroci sramovali, in mu pove:

Veste, jaz bi pa tako napravil. Dal bi napraviti nov napis, pa prav dragocnega, zlatega, ali slično. In stroške zani bi vam vsem odtegnil od dijet, pa bi nemara kakšen tujec ukradel ta napis, radi visoke cene, ali bi pa zopet kakšen tigar na njem skušal svoje kremplje. In bi napravil še drugo, cenejši napis, vse iz vaših dijet, izdatke bi se vam odtegnil, prečisti. In bi izginil tudi ta napis, in bi na vaše stroške dal napraviti tretjega. Pa bi ne trebalo nič več skupščinskega žandarja za stražo, ker bi tretji napis pazljivo stražila že po dva tigre, po dve uri na dan, in bi se lepo menjavali. Tako bi jih izučilo, da je cirilica tudi njihovo pismo, in bi mu posvečali pažnjo, ker bi bili za njo trpeti tam, kjer so občutljivi oni. — kakor so zanj trpeli drugi na drug način, kjer je bolelo njih.

Potem bi jih morda srečala pamet, — kar jim tudi iz srca želi M. A. C.

Naročnike, ki za mesec maj še niso poslali naročnine, ponovno prosimo, da to nemudoma store, ker poteka že prva polovica mesca in mora uprava to-mesečno naročnino obračunati.

Uprava »Jutra«

* Osebnost. Kakor poročajo iz Gradca, se je zdravstveno stanje gospoda dr. Ivana Zolgerja, rednega profesorja na pravni fakulteti ljubljanske univerze, ki se zdravi v nekem graškem sanatoriju, v zadnjem času znatno poslabšalo. Dr. Zolger se je pred boleznijo intenzivno pečal z izdajo »Sistema mednarodnega prava«. Bati se je, da ostane znamenito delo nedovršeno.

* Angleški poslanik zapustil Beograd. Dosedanji angleški poslanik na našem dvoru, sir Albin Young, ki je stopil v pokoj, je predčerašnjem zapustil Beograd. Pred svojim odhodom je bil sprejet na dvoru v poslovnih avdijenci.

* Direktor naše »svobodne cone« v Solunu. Za direktorja naše »svobodne cone« v Solunu je imenovan Sava Božić, doslej načelnik tarifnega oddelka generalne direkcije carin, za sekretarja pa Milivoje Predić, doslej šef administrativnega oddelka državnega posvetstva Belle.

* Za zagrebške univerze. Na veterinarski fakulteti zagrebške univerze so imenovani za profesorje: dr. Petar Gjuric za fiziologijo Evgen Podaušky za kirurgijo in oftalmologijo ter Mile Rajčević za notranje bolezni prežvekovalcev, konj, svinj in perutnine.

* Promocija. Za doktorja vsega zdravstva bo danes na dunajskem vseučilišču promoviran g. Alojzij Kuralt, sin uradnika Mestne hranilnice ljubljanske. Iskreno čestitamo!

* Izpremembe v državni službi. Z odlokom ministra za narodno zdravje sta imenovana dr. Anton Grebenc in dr. Stanko Perpar za zdravniška-pripravnik v javni bolnici v Celju. Nadalje sta imenovana Josip Wagner, sodni sluga okrožnega sodišča v Mariboru, za poduradnika pri okrajnem sodišču v Šmarju pri Jelšah v I. skupini zvanjnikov ter Franc Kapun pomožni letniški paznik okrožnega sodišča v Mariboru, za sodnega slugo pri okrožnem sodišču v Mariboru v 2. skupini služiteljev. V železniški službi so napredovali pri direktorji drž. železnice v Ljubljani: dosedanja višja revident Karel Dornheim in Ivan Lokaj v 2. skupino II. kategorije; dosedanja višji sprevidnik Dominik Marion in uslužbenec Jožef Kyovsky pa v I. skupino III. kategorije.

* Premekljena sta: Anton Merc, poduradnik okrajnega sodišča v Šmarju pri Jelšah, v enak lastnosti k okrajnemu sodišču v Mariboru ter poštna uradnica Ana Veselič iz Krške vasi k poštnemu uradu v Koziem.

* Razpisana službena mesta. Pri deželni sodišču v Ljubljani se oddajo naslednja službena mesta: 1.) mesto pisarniškega uradnika v 3. skupini II. kategorije; 2.) mesto pisarniškega pomočnika-zvančnika in 3.) mesto izvršilnega uradnika. Prošnje je do srede meseca junija vložiti pri predsedstvu deželnega sodišča v Ljubljani.

* Hilen. Na Bledu se je poročil g. Milan Subić, davčni upravitelj iz Ptuj z gospojo Hermino Stark iz ugledne narodne obitelji v Savelnici. Bilo srečno!

* Smrtina kosa. V Ormožu je umrla v soboto ga. Angela Sever, vdova po višjem poštnem oficijalu mati g. Joška Severja bančnega uradnika v Ljutomeru. Stara je bila 49 let. — Na Dunaju je umrl v soboto v starosti 25 let visokoletec Josip Tomažina, rodom iz Račice pri Velikih Laščah, nekak višjega poštnega uradnika v pokouju g. Josipa Tomažina. Pokopan je bil na centralnem pokopališču ob strani svoje pokojne sestre. — V Lanišah je umrl včeraj popoldne v visoki starosti 86 let g. Jakob Tont. Pogreb bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 8. do-

podne na pokopališču v Šmarju. Blag jim spomin, žalujocim naše sožalje!

* Zborovanje sodnikov. Preteklo nedeljo je imelo Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani svoj redni letni občni zbor, ki je bil povoljno obiskan po delegatih z zunanjih sodišč. Predsednik, svetnik dr. Keršič je podal obširno poročilo o društvenem delovanju in o načrtu novega zakona o sodnikih. Nekatero materialne določbe so naletele na odpor v ministrskem svetu. Predlagale so se nekatere spremembe zakona o sodnikih, v kolikor ni društveni odbor tega še sam ukrenil. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, mesto odstopivšega tajnika dr. Skaberne pa je bil izvoljen sodnik dr. Kravina.

* Gerent v gornjegrajskem okr. zastopu. Kjer je odbor okr. zastopa za Gornji grad demisioniral, je imenoval mariborski veliki župan za gerenta okr. zastopa dr. Josipa Goričarja, zdravnika v Mozirju.

* Inspekcijska komisija v naših rudnikih. Iz Beograda nam poročajo: Po odrediti ministra dr. Žerjavi se pripravljajo v ministrstvu za šume in rudnike posebne komisije, ki bodo tekom poletja natančno pregledale rudniške obrate zlasti glede varnostnih naprav in tehnične ureditve ter glede onesčiščenja potokov in rek vsled pranja premoga. Tudi se bodo imele te komisije uveriti, v kakšni meri eksploatirajo rudniki svoja rudniška polja. Posebno pažnjo bodo posvetile komisije tudi razmeram med delavstvom in delovnim odn. medznim odnosom med podjetniki ter delavci. Komisije bodo sestavljene iz strokovnjakov ministrstva ter uradnikov lokalnih rudniških uradov.

* Ustanova za vrtnarske vajence. Veliki župan ljubljanske oblasti razpisuje dve mestni Alojzija Korsiške ustanove za vrtnarske vajence letno po 1500 dinarjev, ki sta omejeni na drugo in tretje leto vajenčeve učne dobe. Vajencu, ki je opravil vrtnarski izpit in se hoče izpopolniti v trgovski vrtnarski stroki v inozemstvu, se more ta ustanova podeliti še za nadaljnje tretje leto. Prošnje je treba vložiti pri velikem županu ljubljanske oblasti do 15. junija. Pogoji so razvidni iz tozadavnega razpisa v »Uradnem listu«.

* Službena mesta za kontrolorje mer. Pri kontrolmer in uradnih kovin (državnih meroizkusnih uradih) v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Sloveniji, Hrvaški in Vojvodini je popolniti več mest za kontrolorje mer. Zvanje kontrolorja mer spada v II. uradniško kategorijo. Kdor hoče konkurirati, mora imeti dovršeno srednjo tehnično ali v obče srednjo šolo z zrelostnim izpitom. Interesente opozarjamo na razpis v 40. številki »Uradnega lista«.

* Nov kazenski zagovornik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo notarja dr. Ludovika Grobelnika, imenovanega za Ribnico, v imenik kazenskih zagovornikov svojega okoliša.

* Na pozdravnem večeru Sokola na Pragerskem dne 26. aprila je izročil g. Martin Dolničar kavarner v Ljubljani, Sokolu na Pragerskem 100 Din in pristopil kot ustanovni član. Naj bi našel mnogo posnemovalcev!

* Prevoz pošte z železnico. Med ministrstvom prometa ter pošte in železnice se je dosegel sporazum, da se bo od 1. junija dalje prevažala pošta z najhitrejšimi vlaki in sicer na progi Beograd-Zagreb-Ljubljana ter Beograd-Niš po štirikrat dnevno v vsaki smeri, na progi Beograd-Gjvjevljela trikrat na progi Beograd-Subotica dvakrat dnevno.

* Naše okrajne občinske ceste so se izza vojne dobe v precej zanemarjenem stanju. Temu je mnogo krivo tudi dejstvo, da občine samo ne polagajo potrebne važnosti na cestno-policijske predpise in proti krivicem ne nastopajo z vso strogostjo veljavnih cestnih zakonov. — V interesu brezhibnega prometa je, da se po možnosti odpravijo ti nedostatki, ki v veliki meri ovirajo povratek v normalne razmere in da se ceste spravijo zopet na ono višino, ki bo v skladu s potrebami časa in bo omogočila njihovo zadovoljivo uporabo. Da se doseže ta smoter, so kakor smo informirani, izdala pristojna oblastva vsem občinam primerna navodila po katerih morajo prestopkom cestno-policijskih predpisov posvečati vso pažnjo in krivice zasledovati z vso strogostjo zakona. V primerih, kjer bi na prijavo poklicanih varnostnih organov kazenski postopek izostal, se bo po uvedlo kazensko postopanje po višjih oblastih zoper vse prizadete, ki so ali zakrivil prestopke ali pa kako malomarnost v uporabi cestnih zakonov.

* Pri slabokrvnosti, izpuščalih, turunklih urja prirodna grenčica »Franc-Josef« tako važno delovanje črev. Kapacitete medicinske znanosti so se prepričale, da deluje voda »Franc-Josef« tudi pri občutljivih ljudeh enako prijetno kakor zanesljivo. Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

* Protij korupciji (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najpovečje sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* Prošnja usmiljenim srcem. Reven invalid, 100 odstotno za delo nezmožen, prosil usmiljena srca pomoči v obliki stare obleke za otroke in v denarju. Je oče šestih mladoletnih otrok, sam težko bolan na ledvicah in pljučah in nesposoben za vsako delo. Živi v velikem pomanjkanju. Podpore sprejema iz prijaznosti upravitelstva »Jutra« Prešernova ulica, Ljubljana.

* Nov dirkalni uspeh Puchovih motornih koles. Znani dirkač g. Maks pl. Radice je dospel pri dirki v Zagrebu v nedeljo, dne 10. maja, v boju z najhujšo konkurenco v kategoriji motornih koles do 150 cm³ kot prvi na cilj v kategoriji do 250 cm³ pa kot drugi, dasi so bili drugi stroji še enkrat tako močni. Zmaga je malo Puchovo lahko motorno kolo 122,5 cm³ čigar zastopstvo ima tvrdka R. Pelikan v Mariboru Aleksandrova cesta 19.

* Smrtina nasreča. Pišejo nam: Zena posojilničnega uslužbenca Neubauerja v Dol. Lendavi je hotela, kakor običajno, po povratku iz cerkve napraviti zajutrek. Pri doživljanju spirita v goreč samovar se ji je vnel

SKRAJINI JE ČAS!

je, da se prepričate, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

špirit v steklenici. Hoteli plamen udušiti, je steklenico zamašila, pri tem pa je sledila eksplozija in je plamen objel nesrečno žensko, ki je naslednjega dne umrla na zadoblenih opeklinah.

* Beg iz kaznilnice. Iz kaznilnice v Lepoglavi je pobegnil te dni 24 letni Jurij Kurč iz Podbrežja pri Ptuj, ki je bil v Zagrebu obsojen radi tatvine na leto težke ječe. Da si prikrbi civilno obleko, bo ubežnik seveda prisljen zopet k rasti.

* 107.000 dinarjev izgubljenih in najdenih. Kakor smo že poročali, je ekonom teološkega zavoda v Sremskih Karlovcih, Pavle Maksimović pozabil te dni v vlaku torbico, v kateri je imel 107.000 dinarjev uradnega denarja in nekaj važnih dokumentov. Kakor umljivo, je Maksimović obupal, ker se na njegovo telefonsko vprašanje torbica z denarjem ni našla. Misli je že na samomor. Sedaj se je stvar zanj srečno obrnila. Eden Maksimovićevih sopotnikov je pozabileno torbico izročil v Subotici postajnemu komisarjatu.

* Trdoživ vlomilec. Kamenšek Franc, ki pa se izdaja tudi pod raznimi drugimi imeni ter ga oblasti zamašijo že skoro 2 leti radi različnih deliktov se nujno sumljiv, da je vlomil 6. t. m. pri posestniku Ivanu Plazniku v Javorju, občina Črna in pokradel razne moške obleke, perila, čevljev ter raznih drugih predmetov v vrednosti 2630 Din. Imenovan se klati ponajveč po Koroškem, se skriva v hribih in je tujemu imetu skrajno nevarno.

Modna trgovina

F. & M. ROZMAN
Židovska ulica 4
svilene nogavice v vseh barvah
a Din 34— 230 a

Iz Ljubljane

u— »Jurjevanje«. Vsi slabega vremena pretečene nedelje se »Jurjevanje« na ljubljanskem Gradu nadaljuje v nedeljo dne 17. maja. Torej rodoljublji!!!

u— K repertoarju Hudožestvenikov. Prejeli smo: Ali bi ne bilo mogoče, da bi Hudožestveniki uprizarili ob priliki letošnjega gostovanja tudi pri nas Rabin dr. Tagorjevega »Kralja temne oddaje«, s katerim so dosegli povsod velike uspehe (Berlin, Praga, Zagreb, Split itd.). Tako bi tudi mi imeli priliko občudovati velike ruske umetnike v mistični drami največjega indijskega pesnika, ki je napisal več dram-skih pesnitev in ki ga nam naše gledališče ne bo moglo še v dogledni dobi pokazati tudi na sceni. Pri režiji te drame je sodeloval tudi rojen Indijec Suravardi, ki je osebo znan s Tagorejem in je označil igral-cem karakterne poteze in geste Indijcev. Ali bi ne bila uprizaritev te drame zanimiva kot na pr. »Na dn«, ki smo jo videli že v prejšnjih sezonah z nepozabnim baronom Kačalova? — Več navdušenih ljubiteljev Hudožestvenikov.

u— V nedeljo bodo igrali Hudožestveniki v našem gledališču »Medeja«. Pri tel priliki opozarjamo občinstvo, da se dobi slovenski prevod Euripidove »Medeje« v vseh knjigarnah in pri gledališki blazajni. V boljše razumevanje bo knjiga vsakemu prav prilika.

u— Mestna Orjuna Sv. Jakob - Krakovo. Trnovsko pozivlja svoje članstvo na važen plenarni sestanek, ki bo v četrtek dne 14. maja ob 8. uri zvečer pri »Lozarju«. Rožna ulica 15. Dnevni red: kongres v Beneradu in udeležba na kongresu. Vabi se tudi naklonjeno občinstvo, ki se namerava udeležiti kongresa v Beogradu, ker bo imelo iste pogodnosti, kakor člani. Vsak udeleženec pa mora podpisati »Prijava«, zato pridite vsi. Prijava se sprejema do petka tudi v društvenem lokal, Opekarska cesta 31 med 18. in 20. uro. Na zamudnike se ne bo oziralo. — Odbor.

u— Za mestne reveže trnovskega okraja je darovala obitelj Fran Derenda, trgovca in tovarnarja, mesto venca na krsto K. Casperjeve 300 Din. — V isto svrhu je poklonil 100 Din nadpravilitelj državne bolnice Henrik Logar mesto venca na grob svojemu prijatelju, mestnemu arhitektu Cirilu M. Kochu.

u— Občni zbor Podpornega društva slepih se vrši dne 17. maja v Slavčevi dvorani Narodnega doma. Začetek točno ob 9. uri z navadnim dnevnim redom. Na ta občni zbor vabimo tem potom kar najljudnejše vse naše redne kakor tudi p. n. podporne člane. Imeli bodo priliko videti in spoznati delovanje našega prepotrebne društva.

u— Orjuna St. Peter - Vdmat pozivlja vse svoje člane in članke kakor tudi njih naklonjene somišljenike, da se polnoštevilno udeležijo kongresa v Beogradu. Prijava za kongres sprejema tajništvo do 14. maja v organizacijski pisarni v Sv. Petra voljanci, soba Br. 48, I. vsak dan ob 18. do 20. u.

u— Od staršev pobegnili. Dne 8. maja sta pobegnili od svojih staršev dijaka IV. razreda I. državne gimnazije Igor Zupan in Marjan Poznik. Odsli sta baje proti Gorenjski in potuleta brez vsakih denarnih sredstev.

u— Izobraževalni tečaj za služkinje. Za služkinje, ki prihajajo s hribovskih vasi in znajo je pomanjkljivo ali morda celo ne znajo čitati, pisati in računati, priredi »Splošno žensko društvo« v Ljubljani brez-

plačen dva- do trimesečni učni tečaj. Vrši se bo v društvenih prostorih po dvakrat na teden od 8. zvečer dalje. Priglasiti se je do dne 20. maja pisмено na »Splošno žensko društvo«, Rimska cesta 20 ali ustno ob torkih, četrkih in sobotah od 5. do 7. ure zvečer v knjižnici, Rimska cesta 9.

u— Ljubljanski natakariji za odpravo napitnine. Vzgladu zagrebških tovarišev so sledili tudi ljubljanski natakariji ter pričeli akcijo v zadevi odprave doslej običajne napitnine. Zveza natakarijev za Slovenijo je za večeraj dopoldne sklical javen shod v kavarno »Central« ob St. Peterkem nasipu v Ljubljani, kjer je zavzela svoje stališče glede uvedbe novega plačilnega sistema. Zveza hoče tudi za svoje člane izvajati procentualni plačilni sistem, ki je uveden že skoraj po vseh večjih mestih Jugoslavije in nedavno tudi v hrvaškem glavnem mestu Zagrebu. Po živahni debati je bila sprejeta še naslednja resolucija:

»Ugotavlja se, da je položaj natakarskih uslužbencev v Sloveniji še slabši kakor v drugih pokrajinah Jugoslavije. Zveza protistira proti temu, da bi bili zaposleni tudi delavci v natakarski obrti, dokler vlada med domačimi brezposelnost. V Zvezi natakarijev in natakarij v Sloveniji je na razpolago zadostno število natakarskih uslužbencev s potrebnimi kvalifikacijami in po-znavanjem tujih jezikov, zato zahteva: 1.) Da se sistiira odlok ministrstva za socijalno politiko o dovoljenju prihoda inozemskih natakarijev v našo državo, dokler vlada brezposelnost v naši državi. 2.) Uslužbenec se naj zaposluje samo potom Zveze natakarijev in natakarij za Slovenijo. 3.) Kavar-nariji, hotelirji in restavratirji naj sprejemajo v službo samo domače delavce in pred vsem tiste, ki so že dali časa brez kruha«.

Resolucija se izroči ministrstvu za socijalno politiko, velikima županoma v Ljubljani in Mariboru ter Delavski zbornici v Ljubljani. Zveza bo stopla v pogajanja z delodajalci in upa, da najde akcija za nov plačilni sistem umevanje pri vseh poklicanih faktorjih.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvine, 1 goljufija, 1 najdba vozčka. 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 1 prestopki pilanosti, 1 prestopki nedostojnega vedenja, 3 prestopki cestnega policijskega reda in 2 prestopka obrtnega reda. Aratacije so se izvršile 3 in sicer: 1 radi tatvine, 1 radi splošnega suma in 1 radi beračenja.

u— Pokopališke hile. Na dravelskem pokopališču so pred nekaj dnevi nepoznan storilec ponoči pokradli z ograje ob grobnici družine Suva iz Zg. Šiške 15 komadov 6 cm debelih medenih kroglice, ki so bile pritrjene na ograjo. Kroglice so bile vredne 250 Din.

u— Kaj se vse najde. Včeraj jutraj je našel stražnik po Poljanski cesti nasproti Marjanškemu dvokolesen mlekarški vozček. Vozček je imel platišča precej nagnita. Voz si je brzine kdo v hipni zadregi ponoči nekod »izposodil«, ali pa je prišel na cesto vsled slabe šale kakih ponočnjakov. Lastnik naj se zgasi na stražnici št. IV., kjer ga dobi zopet nazaj.

u— Nesrečonosen obisk. V mestno nožnico v Japljevi ulici sta prišla v nedeljo popoldne dva čedno oblečena, okrog 30-letna moška in vprašala po ubožcu Matiji Stergarju. Ko sta prišla do njega, sta ga veselo pozdravila kot stara znanca in ga takol pozvala: »Strgar, daj no kaj za vino!« Strgar, ki je bil obiska vesel, je hitro odvrnil: »Pa dajmo vsak nekaj!« Vzel je hranljivo knjižico, v kateri je imel nekaj stotakov ter nekaj bankovcev po 10 Din. Kakor hitro je pokazal denar, je eden izmed obiskovalcev brzo posegel po njem ter mu izmaknil 2 po 100 Din in 7 po 10 Din. Strgar, ki slabo vidi, seveda ni opazil, koliko si je obiskovalcev prisvojil. Zatem sta neznanca brzo odšla. Strgar ju je nekaj časa čakal, meneč da sta šla po vino, ker pa se nista vrnila je prijavil zadevo stražniku.

PRISTEN HOLANDSKI polnomasten kakao je lepe in temne rjave barve. Kakao svetle barve je mlet z lučnimim vrh, toje ni čist a še manj izdaten. Da vam na vse to ni treba paziti, zahtevajte povsod in izrecno priznane najboljše in garantirane čisti kakao

Van Kaster

Iz Maribora

a— Začetek pedagoškega tedna v Mariboru. Ki si je nadel nalogo, seznaniti širše plasti občinstva s stremiljenjem sodobne pedagogike v šestih zaporednih predavanjih o perečih vzgojnih reformnih vprašanjih, je bil predčerašnjem v kazinski dvorani prav dobro obiskan. Predaval je g. Gustav Šilih o gonilnih silah in glavnih smereh šolske - reformnega gibanja. Publiku je z zanimanjem sledila dobro uspelemu predavanju g. Šiliha, ki je bilo nekaj uvod in priprava za naslednje večere.

a— Zapisnica po umrloemu prof. dr. Medvedu so te dni prodali na javni dražbi. Pokojni pa je svoje premoženje večinoma že pred smrtjo razdal od časa do časa v dobre namene, zlasti revnim dijakom, katerim je živel z vso dušo in svojim plemenitim srcem in tako bo baje zapuščina odličnega rodoljuba menda komaj krila pogrebne stroške. Njegovo knjižnico je kupilo večinoma Zgodovinsko društvo, deloma pa »Prosvetna zveza«.

a— Mariborska porota. Poletno porotno zasedanje v Mariboru prične dne 15. junija. Glavni porotniki so bili izrečani v petek dne 8. maja.

a— Dr. Seaton Watson, znani angleški publicist in prijatelj Jugoslovenov prispe, kakor čujemo, na svojem študijskem potovanju tudi v Maribor. V Beogradu se je seznanil z odličnim angleškim učenjakom tudi narodni poslanec dr. Pivko, ki ga je v dveurnem pogovoru informiral o naših razmerah.

a— Dobrodolne tobole mariborskih poštah uslužbenec, ki se je vršila v nedeljo 10. maja na Glavnem trgu v Mariboru, se je udeležilo mnogo ljudstva. Dobili so: prvo tombolo (spalno sobo) Jerenc

Ana, šivilja, Koroševa ulica 32; drugo (ženski šivalni stroj) Dreksler Herman, brivski vajenec, Rimska cesta 3; tretjo (moko kolo) Valetič Aleksander, krojač, Koroška c. 90; četrto (kuhinjsko posodo) Živko Vinko, učitelj, Pobrežje 3. Za peto tombolo (4 m bukovih drv) se je oglasilo osem oseb. Pri zrebanju je Pelicon Josip, zidar, Radvanje 6, potegnil št. 90 in tudi dobil drva. Razen tega je bilo razdeljenih 150 amb, 100 tern, 25 kvatern in 10 kvintern (činkvinov).

Iz Celja

a— Razvite prapora Delavskega pev-skega društva »Naprej« v Celju. Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju javlja vsem delavskim pevskim društvom ter kulturnim in strokovnim organizacijam, da je ministrstvo saobračaja z odlokom dne 30. aprila dovolilo polovično vožnjo v Celje in nazaj, in sicer z veljavnostjo od 28. maja do 4. junija. Za izkaznice za polovično vožnjo se je obrniti na društvenega tajnika Avdosa Kolenca, Gaberje št. 14 Celje najkasneje do 24. maja.

e— Celjski hodniki tvorijo za mesto Celje vsekakor poglavje zasa. Z rednimi izjemami so razdrapani, izhojeni in v deževnem vremenu polzki, da mora človek naravnost paziti na vsako stopinjo. Poleg tega je pa v Celju še nekaj prometnih ulic, kjer nadomešča hodnike navadna zemlja ali kvečemu pesek. Zlasten pogled nudita v deževnem vremenu zlasti Vodnikova ulica in Vrazov trg s svojimi vodnimi odtoki preko ceste, kalužami in blatno brozgo. Ali se v tem pogledu ne bi moglo doseči primerne zboljšanje?

Iz Trbovelj

t— Oblak se je utrgel med 4. in pol 5. v ponedeljek popoldne nad Trbovljami med hudim grmenjem in bliskanjem ter povzročil velike hudournike. Voda je drla iz vseh strani iz hribov v dolino in tvorila na nekaterih krajih pravcato reko, ki je odnašala s seboj različne stvari. Vodni tok, do pol metra visok, je bil na nekaterih krajih tako močan, da je grozil ponekod odnesti s seboj poedine hiše iz katerih so se ljudje komaj rešili. Tako močan naliv pa je trajal k sreči samo okoli pol ure.

t— Smrti se je ponesrečil Ročev hlapec iz Hrastnika, ko je vozil iz Dola proti Hrastniku. Na poti so se mu splašili konji, zato je stopil z voza, toda pri tem si je tako nesrečno zapletel vajeti okoli nog, da je padel in da so ga vlekli konji okoli 200 m daleč. Ko so se končno vstavili, je bil ubogi hlapec že mrtev. Dogodek je vzbudil med ljudmi obilo sočutja.

t— Zemeljske plasti so se utrgale na več krajih na Dobri od ponedeljka na terek ponoči, tako da je bil obrat za več ur polnoma ustavljen.

t— Na kolodvoru so včeraj natovorili dva zvana, namenjena za cerkveno na Kumu, katerih eden tehta 2100 kg. Kmetje, ki so bili navzoči pri trupalnom nalaganju na voz, so govorili, da ga bodo peljali na Kuno, ki je visok 1219 m, z osemnajstimi pari volov in da ga bodo še težko vlekli, ker je cesta na goro zelo strma.

Iz Primorja

* Nova odkritja v postojnski jami. Ravnatelj postojnske jame se je v nedeljo odpravil s predsednikom italijanskega »Touring« kluba ter nadzornikom jame na raziskovalni izlet v doslej še nepreiskani del postojnske jame. Trojica je preplavala globoko podzemsko jezero ter dospela v novo jamo, kjer je odkrila izredno lepe kapnike. Raziskovanje je trajalo 11 ur.

* Smrti slučaj v idrijskem rudniku. Proti teden so našli na trinajstem polju Jožefovega jaska, rudarja Leopolda Jurjevčiča mrtvega. Rudar se je podal kakor običajno popoldne s tovariši na delo, pod zemljo pa se je ločil od njih, nakaar ga tovariši niso več videli. Strežnik vodne sesalke A. Trpin, ga je pozneje našel mrtvega. Morda se je Jurjevčiču omračil um in je sam skočil v globino. Padel je namreč 48 m globoko. Pokojnik zapušta številno nepreskrbljeno družino.

* Obdavenje mlekaric v Gorici. Italiji je klasična dežela davkov, zato ni nič novega, če povemo, da so gorške davčne oblasti obdavčile mlekarice, ki prinašajo mleko v gorško mesto. Pri tem je prišlo v več nego enem primeru do neprijetnih pometov. Davčni organi so namreč odmerili davek tudi za tisto mleko, ki ga daje domaća živina, ki po vseh pravilih ni podvržena davku. Naši ljudje, ki si služijo kruh s tem, da preskrbujejo Gorico z mlekom, so po razslugi te nerodnosti zopet materialno udarjeni.

Gostilna

„Alle Viole“?

Trieste

Vesti iz Prekmurja

Nezgoda pri delu. Ko je lastnik tiskarne Balkany v Dol. Lendavi hotel izločiti neko črko v stroju, ga je za zgrabil za dlan desne roke. K sreči se je stroj takoj ustavil in je zgrbil Balkany le nekaj meče na dlan. Ako se stroj ne bi ustavil, bi mu gotovo zmečalo roko.

Večeposlovni bratov Janekovič pod rokvestrom. Poslovno grofa Esterhazija, sedaj last družbe Janekovič je prišlo pod državno upravo. Upravo je prevzel šumarski svetnik izh. Urba.

Vojška komisija. V Dol. Lendavi se mu di že par dni intenzivna komisija divizijske komande iz Zagreba. Oglednje si hotel Krono, katerega namerava kupiti vojaška oblast za vojašnico. Veliko poslopje je kupil, kakor smo sivočasno že poročali, mađarski žid Eppinger za jako nizko ceno.

Iz življenja in sveta

Aleksander Marghiloman umrl

Že večeraj smo kratko poročali, da je bivši rumunski ministrski predsednik in politik Aleksander Marghiloman umrl v Bukarešti v 72. letu svojega življenja. Marghiloman je bil potomec bogate bojarke obitelji iz Buze. Študiral je najprej na liceju v Slantu Slavi, pozneje na pravoznanstvu v Parizu, kjer je tudi dosegel doktorsko čast. Od leta 1879. do 1883. je izvrševal službo državnega pravdnika. Leta 1884. je bil izvoljen v parlament, kjer se je pridružil znanemu politiku Petru Carpu. Štiri leta pozneje je postal justični minister. V naslednjih konservativnih kabinetih je bil zaporedoma justični, poljedelski, notranji, zunanji in finančni minister. Ščasoma je postal eden izmed najvplivnejših konservativnih osebnosti v Rumuniji.

Ob izbruhu svetovne vojne leta 1914. je bil Marghiloman šef konservativne stranke. Kot tak se je udeležil važnega kronskega sveta v Sinaji, kjer se je odločalo o usodi države. Marghiloman je bil za nevtralnost, dočim je Filipescu zahteval vojno napoved centralnim državam.

Ko je pozneje Rumunija posegla v svetovno vojno ter je doživela strašen vojaški poraz, radi katerega je morala vlada bežati v Jassy, je ostal Marghiloman v Bukarešti kot predsednik Rdečega križa. Dne 5. marca 1918. je bil imenovan za ministrskega predsednika in dva dni pozneje je sklenil takozvani «bukareški mir». Po porazu centralnih držav dne 24. oktobra 1918. se je moral Marghiloman zopet umakniti. Preklical je bukareški mir in stopil zopet na čelo konservativno-napredni stranki in se je posvetil vodstvu njenih časopisov. V zasebnem življenju je bil Marghiloman posebno velik ljubitelj dirkaškega športa. Živel na je kakor žive vsi člani boljših družin z rodbinsko tradicijo na Rumunskem.

Otvoritev letošnje razstave v Wembleyu

V soboto 9. maja je bil zopet pravcati gala-dan britanskega imperija. Že v zgodnjih jutranjih urah je vse drvelo v Wembley, kjer so bile zbrane vodilne osebnosti angleškega kraljevstva v paradižnih uniformah. Kdor je le mogel, si je tega dne utrgal par ur ter pohitel k otvoritvi razstave, na kateri je videti vse neskončno bogastvo angleške države, njenih dominijonov in kolonij.

Otvoritev se je izvršila z velikimi ceremonijami. Stadion, na katerem so se zbirali ljudje, je bil gosto zaseden do zadnjega mesta. Prav na vrhu je bil pod posebnim baldahinom prostor za kralja. Ob njegovih loži so stali dvorni uradniki z zlatimi našitki, poleg njih je bilo določeno mesto za vlado, inozemske zastopnike in druge oddelke. Nasproti vlažni loži je bil prostor za pevce vseh londonskih cerkva. Pevci so bili blebčeni in so tvorili slikovit pravokotnik sredi množice, ki se je zibala v črnem obdobju.

Točno ob 11. zjutraj je udarila kapela častne garde več vojaških koračnic ter svirale obšla stadion. Navdušenje je bilo nepopisno. Vsi so ploskali. 500 godcev se je končno ustavilo sredi stadiona ter se je razdelilo v več skupin, ki so zavzele svoja mesta med množico. Tu je bilo videti zastopnike vseh panog britanske armade.

Ob trideset na 12. so pridirjali na konjih štirje dvorni lovci ter so ob piskanih fanfarah nazarili, da prihaja kralj. V prvi dvorni kočiji se je vozil protektor razstave vojvoda Yorški, takoj za njim je šel gala voz, v katerem sta sedela kralj in kraljica. Godba je svirala znano «God save the King» in vojaški oddelki so prezentirali orožje.

Ceremonija se je začela s pozdravnim govorom Yorškega vojvode, ki je med drugim omenil dosedanje uspehe Wembleya. Vojvodi je odgovarjal kralj Juril, ki je posebno poudarjal vzročni pomen razstav angleške kraljevine. Izrazil je nado, naj bi letošnja razstava

vplivala pomirjevalno na vse podanike angleškega imperija.

Razstava je bila s tem proglašena za odprto. Londonski škof je glasno molil kratko molitev ter prosil Boga za blagoslov. In božji blagoslov je prišel. Nebo se je pooblačilo, vsirati je začela gosta sodra, ki je prisilila navzoče, da so razprli dežnike. Ta prizor je težko popisati. Ljudje so se muzali, vendar se ni nihče smejal glasno, ker to prenovelje takt. Škof je nato sklenil svojo molitev z očenam, nakar se je ozrlilo 21 topovskih strelcev, med katerimi so se razlegale slavnostne pesmi. Obisk razstave je bil že v soboto velik, v nedeljo pa je bil naval ljudstva naravnost ogromen.

Higijenska razstava na Dunaju

Na Dunaju se je otvorila 28. aprila higijenska razstava, ki je izredno poučna in originalna. Priključena ji je svetovno znana zbirka higijenskega muzeja iz Dresdona, katero je sestavil K. A. Lingner in ki obsega sledeče skupine: 1.) Pragovodnja človeka na zemlji, 2.) Plemenska higijena in 3.) Človeško telo. To skupno izpopolnjujejo razstave dunajske medicinske šole, klinične vseučilišče v Gradcu in Innsbrucku, kakor tudi dunajskih bolnic. Posebno zanimanje vzbuja skupina «Prozorni človek», ki podaja obilico inštruktivnih in estetsko lepih slik.

Zelo zanimiv je oddelček, katerega je pripravila avstrijska ženska organizacija pod naslovom: Novo gospodinstvo. Razstavljene so načrti modernih hiš, kuhinj in vrtov, zastopane so vse panoge praktičnega in umetniškega ženskega ročnega dela, sporta, telesne vzgoje in nege dece in žene.

Dunajska občina razstavlja modele novih stavb, od katerih so posebno zanimiva mala družinska stanovanja.

Paviljon inozemstva obsega razstavo lige Rdečega križa, v katerem so razstavili belgijski, jugoslovanski, nemški, letski, ruski in madžarski Rdeči križ.

Za obiskovalce je prirejena tudi posebna dvorana za predavanje in predvajanje znanstvenih filmov. S predavanji se spopadajo šimkonotezni nazorni pouk. Več kakor trideset predavanj znamenitih zdravnikov in raziskovalcev bo z besedo in slikami obravnavalo najvažnejša vprašanja splošne in individualne higijene.

Namen razstave je poučiti posameznike o človeškem telesu, njegovi ustroju in predvsem pokazati, kako naj vsak racionalno uporablja svoje moči in kako si jih ohranjuje v svojo in v srečo svojih potomcev.

Razstava je odprta do konca junija in opozarjamo nanjo vse obiskovalce Dunaja.

Strašna železniška nesreča v Nemčiji

V Offenburgu, ki leži na progi Frankfurt-Basel, se je pripetila v nedeljo strašna nesreča. Brzovlak št. 186 je vozil z vso nalogo s postaja Roth-Malsch in nadaljeval svojo pot. Strojevodja je radi zamude še pospešil brzino lokomotive. Na tem delu proge mora vlak prevoziti cesto, katero zapirajo za časa vožnje prečnice. Slučaj pa je nanesel, da je železniški čuvaj, kateremu je poverjeno nadzorovanje tega dela proge, pozabil spustiti prečnice in zapreti cesto, no kateri je baš drvel poštini avtomobil z domačimi godci. V bližnjem kraju St. Leon se je namreč istega dne vršila veselica. Ker je bila cesta odprta, se šofer ni zavedal, da se bliža po tračnicah vlak. Hotel je prekoračiti progo. V istem trenutku na je prihrumel brzovlak. Trčil v avtomobil, da odrinil v stran in ga popolnoma razdelal. Enajst oseb je bilo na mestu mrtvih, štiri žrtve so bile težko ranjene, vsi drugi pa so zadobili praske. Očividci pripovedujejo, da je bila proga kar posejana s trupli ubogih žrtev, ki so stokalo umirale v strašnih bolečinah.

Vlakospremo osebie si ni bilo sprva na jasnem, kdo je zakrivil nesrečo. Se-

je pozneje, ko ni bilo nikjer natti čuvalja, je padel sum na železničarja. Prišla je sodna komisija, ki je zaslišala ranjene godce in železničarjevo družino, ter ugotovila dejansko krivdo. Odgovornost za nesrečo nosi železniški čuvaj, ki ni vestno izvrševal svoje službe. Ko se je bližal avtomobil z godci, je nrezl signal, ki ga je opozarjal, da je treba spustiti prečnice in zapreti cesto. Železničarjeva družina je planila iz hiše na cesto in čuvaj je z ženskami vred zljal v godce, ki so razbili na boben in udarjali v druga tolkala. Pustil je avtomobil mirno dalje in šele ko je prišlo do karambola, je pobegnil ter se skril v bližnjem gozdu.

Strašna nesreča je povzročila v prvi vrsti ogorčenje, ker je vlak zavozil v avtomobil radi čuvajev nezapljivosti. Domačini so bili tako besni, da so hoteli nesrečnega čuvalja naskočiti in ga linčati, kar je orožništvo preprečilo le z največjim odporom.

Usodna tramvajska nezgoda

V nedeljo zvečer se je pripetila v Hietzingu na Dunaju tramvajska nezgoda, pri kateri je bilo ranjenih 24 oseb. Ob 8. zvečer je privozil do križišča pri Hofwiesengasse tramvaj št. 60. Imel je več voz in na enem izmed njih je med vožnjo pregorela varnostna naprava. Moral se je radi tega ustaviti sredi proge. Ob istem času je privozil iz nasprotni smeri drug tramvaj. Sprevodnik je videl, da stoji voz sredi proge šele v zadnjem trenutku in se je takoj poslužil zavore, da ustavi železnico. Zavora pa je odpovedala. Tramvaj je zavozil z vso silo v voz sredi proge. Sunk je bil tako močan, da je električna železnica skočila malone s tira. 24 oseb je bilo pri tem ranjenih. Poškodbe so bile k sreči lahkejša značaja: stale so radi šip, ki so se zdrobile in ranile potnike. Razume se, da je pri tem padlo več žensk v omedlevo, da so se nekaterim pretresli možgani, lomile roke in noge. Na mesto nesreče je takoj dospela ambulanca, ki je prepeljala 21 ranjencev v bolnišnico, tri pa na dom. Sedaj so odredile oblasti preiskavo, da se dožene, v kakšnem stanju so bili vozovi električne železnice in če je zakrivila nesrečo res samo tehnična pomanjkljivost tramvajev.

× Čin 15letnega ljubosumnega. V Desenzanu od Gardskem jezero se je te dni odigrala ljubzenska tragedija med dvema najstelnikoma. Ze pred enim letom je po begnila z doma takrat 14 let stara hči ugledne rodbine z enako starim dečkom. Ko so jo privedli k starišem nazaj, je dekle poskusilo samomor. Ljubezen petnajstletne lepote se je morala med tem nekoliko ohladiti, ker jo je sedaj zalotil njen ljubimec v gledališču v neznem razgovoru z drugim sedalncom enako starosti. Prevarani ljubimec je zasidil nezvesti nož v vrat. Dekle je bilo prepeljano v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

× Smrtinonovarna žuželka. V Blankenu v okrožju Johannesburgu v Južni Africi so se pojavile v velikanskih množinah črne krilate žuželke, ki imajo izredno velik rlec. Živalice se navadno drže govejve živine in ji pijejo kri. Najrajši se drže na grlu. Strupeni piki povzročajo v kratkem času veliko oteklino, ki se razširi na pljuča, vsled česar žival kmalu pogine. V Blankenu so morali na ta način v enem dnevu ubiti 15 dragocnih krav. Znanstveniki še ne vedo, kaj je s to žuželko, ki je doslej še neznan.

× Redukcija uradnikov v Ameriki. Predsednik Coolidge namerava v svrhu štedenja zmanjšati število državnih nameščencev za 20.000.

× D' Annunzio minister? Italijanski komisar za letalstvo, general Bonzani, je poletel te dni k D' Annunziu v vilo Gardone ob Gardskem jezeru. Iz naglega odpotovanja generala v aeroplanu sklepajo, da ima postati D' Annunzio minister za zrakoplovstvo. Omeniti je treba, da se pripravila D' Annunzio na polet iz Italije v Južno Ameriko. Pravijo, da bo pesnik, ako prevzame mesto ministra za letalstvo, imenovan za senatorja, ker je v Italiji parlamentarna vlada.

× Prodaja dragocenih nemških slik v Angliji. Veliko pozornost vzbuja dejstvo, da sta bili te dni prodani dve dragoceni nem-

ški sliki v Angliji. V prvem primeru gre za Holbeinovo sliko Eduarda Walskega, sina kralja Henrika VIII., ki jo je kupil lord Lascelle od rodbine Cumberlandov. Ker se nahaja ta slika na listi nemških narodnih vrednot, se prodaja ni smela izvršiti brez dovoljenja vlado. Sedaj je nemška vlada

privolila v prodajo, ker je Anglija zagotovila, da se smejo slike enake važnosti in vrednosti izvažati tudi iz Anglije v Nemčijo. Drugo delo je Raffaelova slika brata pa-pa Leona X., ki jo je kupil sir Joseph Duveen. Svoječasno je bila last ruske velike kneginje Marije.

O nalogah, uspehih in bodočnosti Zveze narodov

Predavanje gosp. Djoka Popoviča, člana sekretarijata Zveze narodov.)

V Ligi narodov, ki se je nastanila v razkošnem modernem vele mestu francoske Švice, v Ženevi, delujejo in vradujejo uradniki iz vseh močočih dežel in držav. Med temi so zastopani tudi Jugoslovenci. Če se ne motimo se nahajajo v službi Zveze narodov po en Slovenec, Hrvat in Srb. Zadnji je gospod Djoka Popovič iz ugledne beogradske rodbine. Po naročilu generalnega tajnika Zveze narodov, sira Drummonda je že opetovano obiskal jugoslovensko državo ter tukaj propagiral idejo Zveze narodov. Že pri prejšnjih svojih potovanjih je pripravil teren, da so se po raznih naših kulturnih središčih ustanovila društva za propagando ideje Zveze narodov. V Ljubljani se je za to idejo s posebno vneto zavzel profesor univerze dr. Pitamic. Tudi letošnje pomlad je g. Popovič obiskal našo državo in pregledal stanje, v katerem se nahaja propaganda in agitacija za idejo mednarodne mirovne in pravne organizacije, za Zvezo narodov. Povsod je konstatiral razveseljiv napredek. Pri tej priliki je obiskal Ljubljano in tu v ponedeljek popoldne s prijaznim sodelovanjem naših univerzitetnih oblasti priredil javno predavanje o sedanjem sestavu, o uspehih in o bodočnosti te najmočnejše mednarodne organizacije modernega časa. Predavanje je bilo tem zanimivejše, ker je prihajalo iz ust moža, ki deluje neposredno na licu mesta in ki torej pozna vso notranjo organizacijo te pomembne ustanove iz lastnega izkustva.

Predavanje se je vršilo v zbornični dvorani univerze ob priložni številni udeležbi akademikov in drugega občinstva. Bili so prisotni tudi številni univerzitetni profesorji z rektorjem na čelu. Univ. prof. dr. Pitamic je pozdravil predavatelja in ga predstavil poslušatelstvu. Od svoje strani se je tudi gospod Popovič zahvalil akademskim oblastem za prijaznost, s katero so mu šle na roko in omogočile njegovo informativno predavanje, ki je vsebovalo vse polno zanimivih podatkov o žitju in bitju sedanjice Zveze narodov.

Predavatelj je najprvo nanizal nekoliko historičnih podatkov o nastanku ideje Zveze narodov. Že Aristotel je imenoval človeka družabno bitje, zvo-dovina človeštva pa dokazuje, da je človek od svojih prvih poljavov nastopal kot družabno bitje. Še celo v živalstvu se najdejo primeri družabnega življenja čebel in mravelj. Ideja Zveze narodov se je nato propagirala po raznih staroveških in srednjeveških modrijanih, dokler ni našla v modernih filozofih in pisateljih prosvitlene dobe svojih klasičnih zagovornikov. Zadostuje opozoriti na Kantovo neumirlivo delo «K večnemu miru», na Rousseaujev «Socialni kontrakt» in na številne druge pisatelje za časa francoske revolucije. Ideja Zveze narodov se pa tekem 19. stoletja ni mogla premakniti iz akademične knjige v realno življenje. Šele svetovna vojna, uničevalka tolikih duševnih in materialnih vrednot je rodila praktično obliko Zveze narodov. Bil je tu nesmrtni prezident Združenih držav Wilson, ki je v svojih trinaestih točkah iz leta 1917. naznanil kot cilji zapadnih zaveznikov ustanovitve Zveze narodov, ki naj v bodoče onemogoči vojne in priča kraljestvo meddržavne prava. Koi bo vojni, še pred mirovnimi poznanji, so zavezniki pristopili k realizaciji tega načrta. Sestavili so odbor desetorice, ki je v dolgotrajnih sejah in razpravah določil osnovne točke nakte Zveze narodov. V ti desetorici se je nahajal tudi naš pokojni pariški poslanik Milenko Vesnić.

Predavatelj je opozoril na med nami še nepoznano čtenico, da je pokojni Vesnić igral v teh razpravah naravnost pomembno vlogo. Iz zapisnikov tistih razprav se razvidi, kakšno važnost je užival naš tedanji poslanik med pravnimi in političnimi kapacitetami zapad-

nega sveta. Marsikatera pobuda pok. Vesniča je bila sprejeta v osnovni pakt Zveze narodov, ki se je parafiral v 26 § in je nastopal kot uvod k vsem mirovnim pogodbam, ki so se sklenile v Parizu I. 1919. in 1920. Važnost tega pakta se je dokumentirala tudi formalno na ta način, da so odstavke mirovnih pogodb šteli kar naprej po 26 §.

K Ligi narodov je pristopilo do danes lepo število 55 držav. Po paktu Zveze narodov tvorijo upravo Zvezo ti-le organi: glavna skupščina, ki zboraie enkrat na leto, ponavadi septembra meseca v Ženevi, svet Zveze narodov, ki zboraie štirikrat na leto, sekretariat s potrebnim administrativnim uradništvom, mednarodni urad dela in pa mednarodno razsodišče v Haagu. Osnovno načelo sedanje Zveze narodov je nujnost enozlasnosti vseh držav v političnih vprašanjih. Predavatelj je našel poedine komisije, nadalje je opisal način imenovanja in sestavo sveta Lige narodov, delokrog skupščine in sveta, naloge sekretarijata. Sekretariat zaposluje nad 350 uradnikov. Dve tretjine so ženske, ena tretjina je moških. Sekretariat stane na leto 6 milijonov švicarskih frankov. Gospod Popovič je zelo nazorno predložil reševanje mednarodnih vprašani po Ligi narodov. Kot primer si je vzel znani konflikt med Grčijo in Italijo pred dvema letoma. Branil je stališče sveta Zveze narodov tedaj v tem vprašanju splošnim očitkom ohlapne oportunitete.

Naša država uživa pri Zvezi narodov zelo dober ugled. Splošno odobravajo našo diplomacijo za takt, s katerim rešuje svoje mednarodne probleme. V Ženevi se hudojuje le na Poljsko, ki da je najsibši klient Zveze narodov radi večnih in nerešljivih sporov s svojimi obmejnimi sosedi na severu in zapadu. Tudi v vprašanju narodnih manjšin, ki stoje direktno pod zaščito Zveze narodov, zavzema naša država ugoden položaj. Sicer je Bolgarska opetovano intervenirala radi Makedonije. Toda Zveza narodov si je od vsega začetka usvojila stališče, da naša država nima bolgarske manjšine. Makedonsko prebivalstvo da je isto, kakor v ostalih pokrajinah naše države.

Nato je predavatelj prešel k nadvse zanimivemu vprašanju sankcij Zveze narodov. Zveza narodov nima niti sredstev, niti močnosti, da svojo voljo, vsaj danes komurkoli impunita. Zveza narodov sloh nima svojo voljo, ampak je le društvo, je zbor držav in kar hočejo države, hoče tudi Zveza narodov. Na državah je torej, da se v tem oziru dosežejo boljši rezultati. Treba bo vplivati na javno mnenje, na državljane, da sami zahtevajo od svojih držav, da se podreajo mednarodnim interesom. Predavatelj je opozoril na veliko sanacijsko delo, ki ga je Zveza narodov izvršila v Srednji Evropi. Nadalje je urenila številna mednarodna politična vprašanja, ki so pretela, da izzovele vojne spopade. Če Zveza narodov v tem oziru danes še ne more vsega doseči, leži krivda za to stanje pri državah samih, ki so njene članice. Pač pa vidi predavatelj neposredno bodočnost Zveze narodov v tako zvanih administrativnih vprašanjih, s čemer misli na mednarodno iniciativno organizacijo socialnih in humanitarnih zadev. Liga narodov je iniciativno organizirala vse polno mednarodno koristnih socialnih in humanitarnih nalog. In po tej poti bo vedno tesneje zbliževala narode za skupne naloge. Zavest skupnosti bo na ta način vedno jačla in neki dan lahko prestopi tudi na politično polje in ustvari moralno obvezanost vseh držav za skupno pravno in mirovno zajednico.

S to optimistično perspektivo v bodočnost je predavatelj zaključil svoje bogato informativno predavanje. Za predavanje je žel dolgotrajno ploskanje avditorija.

Arkadij Averčenko:

Mož pod posteljo

Kuroslepov je šel v gledališče. Ker pa je zbolela primadona, je bila predstava odpovedana in zato je prišel domov že ob osmih namesto ob enajstih. Žena mu je odprla izredno prijazno, ali on je ostal hladen. Ozrl se je na desno, na levo in rekel temno:

«Čegava noga je temle pod posteljo?»

«To ni nobena noga», mu je smeje odgovorila. «To so tvoji čevlji, ki si jih vrgel pod posteljo.»

«Ti misliš, da so to moji čevlji. Dobro, Ustrelil bom v peto.»

Pod posteljo je zasumelo na poseben način in izpod nje je prilezel kakor krokodil mlad mož.

«Čisto prašni ste», je rekel Kuroslepov. «Kdo pa ste?»

Mladi mož je molčal.

«Zakaj molčite? Odgovorite! Mislim da imam pravico, da vas vprašam. Pomislite samo: našel sem vas pod posteljo svoje soproge! Kdo ste? Ali ste tat, ali prijatelj moje soproge, ali blaznež?»

Mladi mož se je odločil, da glumi blaznega. Poskočil je trikrat, zaplesal na eni nogi in zakrilil z rokami...

«Kaj počnete?» je vprašal Kuroslepov začuden.

«Ptič sem! Letim!»

Gospa Kuroslepova se je pričela kljub resnosti situacije smejati.

«Zakaj se smeteje? Greh je, če se šalite z bolniki», je rekel mladi mož.

«Torej ste blazni?» je vprašal Kuroslepov.

«Ptič sem! Odprite mi okno in odfrčal bom.»

«Glejte,» je rekel Kuroslepov, «če prileti ptič v hišo, ga zapro v kletko. Jaz vas bom dal zapreti. Sicer pa, mo goče sploh niste blazni?»

«Ne, jaz sem blazen,» je rekel mladi mož in prestrašeno pogledal palico, ki jo je gospod soprog držal v roki...

«Jaz sem ti, norec...»

«To more ugotoviti samo psihiater. Katjal Telefoniraj takoj v norišnico, naj pride zdravnik in dve slugi... Hitro... v avtlu!»

«Poslijite me raje domov,» je prosil mladi mož. «Jaz sem tih in miren norec... v domači oskrbi...»

«Nel. Nevarnost je za vse mesto.»

Dolgo so čakali zdravnika... Mladi mož je stal v kotu in cponašal od časa do časa ptičji let.

Končno je prišel zdravnik z dvema slugama.

«Kie je bolnik?» je vprašal hitro.

«Tamle stoji. Prišel sem domov nekaj prej, kakor sem računal in ga našel pod posteljo svoje soproge. Vprašal sem ga, kako je prišel tja in on mi je odgovoril: Jaz sem blazen! Jaz sem ptič! Gospod doktor preiščite ga.»

Doktor je pogledal mlado ženo, mladega moža. Prepoznal je situacijo in ker je imel tudi sam doma mlado, lepo ženo, si je mislil, da lahko tudi sam enkrat zagleda pod posteljo nogo. V njem je vstala besnost proti mladim ljudem, ki zapeljujejo omožene ženske posebno pa še proti hudodelcu, ki mu je stal sedaj nasproti.

«Pojdite v kabinet,» je rekel osorno, «preiskal vas bom.»

V kabinetu se je odločil mladi mož za drugačno vlogo. Prekrizal je na prsih roke in rekel zdravniku:

«Človek, če hoče priti v paradiz, se javi pri meni. Jaz imam ključke za paradiz.»

«Potem si ti sveti Peter!» je rekel zdravnik in prešel k tikanju.

«Uganil si,» je odgovoril mladi mož. «Mene zanima samo ena stvar: Kako je mogel priti Peter pod posteljo?»

«Nerazumljiva so pota Gospodova!»

«Dovolj!» je kričnil doktor nervozno. «Oblecite ga v prisilni jopič!»

«Dovolite,» je rekel mladi mož in ore

bledel. «Kaj to pomeni? Nimate pravice...»

«Takoj boste videli, kakšno pravico imam... Dal vas bom zapreti v izolirano celico. Ukazal bom, da vam bodo vlivali mrzlo vodo na glavo...»

Izgubljen sem, si je mislil mladi mož in poizkušal, da se osvobodí služabnikov rok.

V težkem boju sta mu služabnika močno objela roke s svojimi rokami in ga pri tem še močno tolkla.

Doktor je prisotvoval prizoru z očitnim zadovoljstvom.

«Doktor, spustite me! Povedal bom resnico...» je izjavil mladi mož skoro jokaje.

«Dobro. Spustite ga! No?»

«Jaz nisem blazen!»

«Kako ste prišli v tujo hišo pod gospojno posteljo?»

«Gospod doktor! Borba za obstanek, brezposelnost... vsako sredstvo je dobro...»

«Vi ste tat?»

«Da,» je rekel mladi mož s ponarejenim stokom. «Ali sedaj nisem ničesar ukradel. Pustite me, da grem...»

«Nel,» je rekel doktor. «Nisem patron tatov!»

Dvignil je telefonsko slušalko in zaklical:

«Halo! Gospodična! Prosim policij»

ski komisarijat! Gospod pristav? Tu doktor Orlov! Prijeli smo tatu. Dvorsjanskaja 7, vrata 10. Pridite, da ga aretirate!»

Ko je prišel pristav, je rekel doktor: «Našli so tegale gospoda pod gospojno posteljo. Najpreje je glumil blaznega, potem je priznal, da je tat.»

Pristav je tudi imel doma mlado, lepo ženo. Misli si je: jaz sem ves dan v službi in medtem...

Bes se ga je lotil.

«A, ti lump!» je zavpil. «Krasti... Jaz ti bom pokazal... Kje imaš tovarise? Priznaj! Sicer...»

Vzdignil je rok in mladi mož je zletel v kot.

«To je bil predujem... Čakaj, poček, na komisarijatu boš že še duhal pendrek...»

«Gospod pristav,» je vpil mladi mož in padel pred njim na kolena. «To je pomota justice... Jaz nisem tat... Vi ste me sicer udarili... Jaz nisem tat... Le dober znanec gospe... Njen prijatelj... Bil sem pri njej in tedaj je prišel nepričakovano njen mož domov.»

«Kako moremo ugotoviti vašo identiteto?»

«Imam svoje stanovanje, telefon, jaz sem odvetnik... sem 25 let star, nekaznovan oženjen... Dr. Galkin... dovolite, da se erpdstavim! Zelo mi je

Gospodarstvo

Danska živinoreja

Danska je izrazito poljedelska dežela, toda izkazuje na km² izmod vseh kmetijskih držav največje število glav živine. Isto je v zadnjem polstoletju značilo:

	konji	goveda	prašiči
	vseh, od teh krav	vseh, od teh krav	vseh, od teh krav
1861	354	1275	841
1881	375	1638	983
1903	519	2056	1177
1914	605	2717	1416
1918	578	2303	1106
1921	598	2591	1272
1924	548	2667	1369

Vrhutega se je našlo 1924. št. 302.366 ovac, 28.799 koz, 20.284.000 kokoši, okrog 51.000 puranov in okrog 34.000 kuncev. V 1880. se je pričelo razvijati mlekarstvo, in od tedaj dalje opazoma hitro dvigovanje števila pri vseh živilih, prav posebno pa pri prašičih, čijih število se je v 30 letih kar popetorilo. Svetovna vojna je zmanjšala število vse živine, najbolj občutno še število prašičev, ki pa se je nato do 1924. dvignilo toliko, da nadkriljuje predvojno število. Vzrok tega pojava je v tem, da danški kmet ne more svojo živino preživljati z doma pridelanimi pridelki, marveč je vezan na dokup, odnosno uvoz krmil iz tujine.

Naslednja tabela pokazuje, da se je uvozilo žita in oljnih tropin:

1913.	16.178.210 q
1919.	4.308.901 »
1921.	10.339.670 »
1922.	10.689.522 »

Od te količine odpade na turščico okrog 4,5 milijona ter na bombaževce, orehove in lanene tropine okrog 3 milijone meterskih stotov. Tako živinorejsko gospodarstvo zahteva seveda veliko trgovinske izvežbe, niti, pobija pa zelo dokazljivo pri nas razširjeno mnenje, da ni mogoče računati z obrestonosnostjo živinoreje, ako si prisljen krmu dokupavati.

Poučna za kmetjskega praktika je razdelba vse živine (na podlagi štetja iz leta 1923.) glede na velikost kmetij, ki nam jo podaja nastopna tabela:

Na kmetije s ha:	0-55	3-10	10-60	60 in čez
vse zemlje	1,9	12,8	67,4	17,9
konj	3,4	19,5	65,1	12,0
vse govedi	2,7	14,7	67,7	14,9
od te krav	3,8	18,0	64,4	13,8
prašičev	3,7	17,9	67,3	11,1
kokoši	12,1	28,6	54,6	4,7
ovac	2,2	12,1	75,5	10,2

Iz te tabele je razvidno, da je živinorejsko gospodarstvo na majhnih kmetijah najbolj intenzivno; posebno od števila kokoši prevzamejo za se skoraj polovico, čeprav odpade na nje le 15% vse zemlje. Normalne kmetije z 10 do 60 ha in s 67,4% vse površine (zemlje) ohranljajo to odstotno stanje tudi pri razdelbi živine; le kokoši redijo manj, zato pa ovac več kakor majhne kmetije. Vseposredna gospodarstvo živinorejsko manj intenzivno.

Važna je nadalje gostota živine na 1 km² = 100 ha, ki jo razvidimo iz te tabele istotake po štetju iz leta 1923.:

Kmetijska površina	konji	goveda	krav	prašiči	stvinj
0-55	1,7	24	121	96	224
1-7	3,3	29	113	84	168
3-10	5,0	30	102	71	150
10-15	10,4	24	89	56	117
15-20	15,4	18	86	48	103
20-30	16	16	84	43	94
30-40	15	16	76	36	80
40-60	12	12	67	30	67
60-120	11	11	65	33	51
120-240	10	10	71	41	31
Skupaj	17	81	43	90	10

Iz teh števil je razvidno, da je go, steta velika vendar ne tolikšna kakor pod tako zvanim Horverskim gospodarstvom; odpade pri kmetijah s 7 ha komaj dobro 3% krav in 1% prašiča na ha. Pač pa je med govedo vedno nad polovico krav in na vsako kravo se redita povprečno 2 prašiča. Telet pod 1 letom starosti se redi največ na posevstvih po 15-30 ha, kjer tvorijo do 28% celotne črede. Biki od 1-2 starosti so najštevilnejši na kmetijah s 30-60 ha; telce pa rastejo številčno enakomerno do 5% celotne črede na najmanjših posevstvih do 20% na veleposevstvih z nad 240 hektari. Veli se gojijo le na kmetijah z nad 20 ha, toda tudi tukaj predstavljajo le 5 do 9% celotne govede, za delo na polju služijo predvsem konji.

prijeto, da se seznanim z vami.

«Kakšno telefonsko številko imate?»

«23-45», je odgovoril Galkin.

Pristav je pritisnil telefonski gumb:

«Haló! Prosim 23-45! Hvala! Haló!

Kdo tam? Galkin? Kdo je pri telefonu?

Gospa Galkin? Našli smo vašega moža pod posteljo gospe Kurosepo-

ve! Kaj naj napravimo z njim? Ha? Dobro!

Pristav je odložil slušalo in rekel:

«Gospod Galkin, vaša soproga vas

prosi, da pridete takoj domov!»

Ko je prišel mladi mož omahujoč v predsobo, mu je prišel nasproti gospodar:

«Vi ste dober znanec moje soproge?

Katjini prijatelj! Ti piček, hotel si le-
teti? Leti!»

Dal mu je tak sunek v hrbet, da je preletel stopnice...

Doma ga je pretepla še žena.

In ko je mladi mož pozneje prešel

vse batine, ki jih je prejel tega kritič-
nega dne, je spoznal, da je najboljša

diplomacija — povedati resnico.

Če bi bil takoj ko je prilezel izpod

postelje povedal resnico, bi ga prete-
pel samo gospodar, tako pa je nesel ba-
tine obeh slug, pristava in svoje žene

in povrh še gospodarjeve, ki bi jih bil
itak dobil...

Pri presojanju možnosti intenziviranja živinoreje v Jugoslaviji ni prezeti organiziranja izvoza. Po »Jutru« št. (70/1925) je Jugoslavija izvozila:

1924 . . . 168.100 goved

1923 . . . 206.513 »

Danska pa je izvozila:

1924 170.900 goved, 180.200 prašičev

1923 128.500 goved, 163.400 prašičev

Torej povprečno 6% manjša Danska

je leta 1924. izvozila več žive govede kakor

Jugoslavija, in sicer jo je oddala 1/4, v

Nemčijo, 2/7, v Češkoslovaško (ki ima pač

bližjo pot v Jugoslavijo kakor na Dansko),

ostalo pa v znatnem številu v Švico ter

drugam. Na Danskem je leta 1922. obstajalo

17 zadrug za izvoz živine z okroglo 25.000

člani; te ti ponujajo živino takorekoč lepo

garnirano na krožniku in dostavljeno na

dom, v Jugoslaviji pa se tuje pehaj sam

za njo po sejmovih.

Glede zaklana govedi, odnosno izvoza

svežega mesa volov in telet je naša situ-
acija kolikortoliko boljša.

Izvozila je v tonah:

Jugoslavija Danska

1924. 17.183. 3.800

1923. 19.163. 12.800

Zalostna pa je slika naše prašičereje, če

jo primerjamo z nastopnimi številskimi prašičev, ki so bili poklani v 46 zadrugah eks-

portnih klavnicah na Danskem:

1911-14 1923 1924

povprečno

januarja 199.820 269.371 361.601

februarja 196.061 240.279 295.687

marca 207.358 239.018 323.934

aprila 209.948 263.908 373.523

maja 213.813 334.917 332.059

junija 202.765 248.754 322.980

julija 203.299 294.472 365.074

avgusta 198.241 299.326 312.327

septembra 196.373 281.480 343.545

oktobra 240.320 334.409 341.741

novembra 206.171 341.437 332.684

decembra 228.854 266.976 328.683

Vse leto: 2.503.023 3.414.349 4.024.038

Temu primerno se je izvozilo leta 1923.

173.600 ton in leta 1924. 197.200 ton sveže-

ga prašičjega mesa s slanino in sicer skoro

vse na Angleško, kjer so klavnice zastopa-

ne po svoji zadrugi Danish Bacon & Co-

operative Trading Company Ltd., London.

Nikogar naj ne moti, da so Danci po gornji

tabeli več prašičev zaklali, kakor so jih po

rvidni tabeli leta 1923. in 1924. redili; za-

rad nizkih cen za žita in visokih za prašiče

se je življenska doba peršutarjev do

100 kg žive teže, kakoršne edino izvažajo,

znižala s krepkim krmiljenjem od pred voj-

no običajnih 8 do 9 mesecev na 5 1/2 do 6 1/2

mesecev in sta tako prišli v klavnice v enem

letu dve partiji prašičev; števna statistika

pa zaznamuje le ono partijo, ki je na dan

štetja živela. Kot posebnost v gornji tabeli

je še omeniti konstantnost števila prašičev,

ki prihajajo mesec za mesecem v klavnico;

taka konstantnost je skrajno važna, če naj

bo prašičereja za kmeta dobičkosna in za

trgovca brez rizika.

Zaključek za naše prilike: Država naj

nudi strokovno naobrazbo kmetu in naj

podpira njegova stremjenja za stvarno go-

spodarsko organizacijo. Ako hoče privatna

veletrgovina obdržati izvoz v svojih ro-

kah, se naj zaveda, da je njena dolžnost

ustvarjati po deželi velike dobavne zadr-

ge kmetov, s katerimi bo trgovec solidno

delal roko v roki v svoje dobro in v zado-

voljstvo kmetijstva; praktični vzorec za

tako sodelovanje najdemo pri švicarskih iz-

voznikih sira. Za pouk o umni živinoreji

potrebujemo v Jugoslaviji več kmetijskih

strokovnjakov, kmetijskih šol in kmetijske

književnosti.

Anton Pevc.

Tržna poročila

Novosadška blagovna borza (12. maja.)

Pšenica: baška, 40 vagonov 504. Tur-

ščica: banatska, Donava, 40 vagonov 210;

sremska, 3 vagoni 197,5. Tendence neizpre-

menjena.

Živinski sejem v Mariboru. (12. maja.)

Dogon 19 konj, 15 bikov, 150 volov, 414

krav, 17 telet, skupno 615 komadov. Pov-

prečne cene so bile za kg žive teže: debeli

voli 9,75 — 10,50 Din, poldebili 8,50—9,50,

plemenski 7 — 8, biki za klanje 4,75—6,25,

plemenski krave 7 — 8,75, plemenske

krave 4,75 — 7, krave za klobase 3—4,50,

molzne in breje krave 4,50 — 6,75, mlada

živina 6,75 — 7,75, teleta 8,50. Prodalo se

je 229 komadov. Mesne cene: govedina 12

do 22, teletje 15 — 22,50, svinjina sveža

12,50 — 30. Sejem je bil živahen.

Celjski trg. V počelku tega meseca so

bile v Celju naslednje tržne cene: Govedi-

na v mesnicah 1. 20. 16 — 18, na trgu

1. 20. 16 — 20. Teletina: 1. 22. 11. 20.

Svinjina: . 30. 11. 25, slanina 1. 30. 11. 27

do 29, mast 33, šunka 37,50, prekajeno meso

1. 37,50. 11. 32,50. Klobase: krakovske 40,

hrenovke 40, safalade 30, sveže kravjske

40, suhe kravjske 55, brunšviške 15, sala-

mi 110 Din za kg. Perutnina: piščanec, maj-

hen 20, kokoši 40 — 50, petelin 45 — 50,

raca 50, gos 100, puran 120 — 130 Din za

komad. Mlečni izdelki: mleko 3 — 3,50,

kisla smetana 16 Din za liter, sirovo maslo

50 — 55, jajno maslo 60 — 88, bohinski sir

48 — 50, ementalški sir 80 — 100, trapi-

stovski sir 26 — 55 Din za kg. Jajla: ko-

mad 1 Din. Sadje: jabolka 11. 10, orehi 10,

luščeni orehi 34, suhe češnje 18 — 20, suhe

hruške 8 Din kg. Specerjice blago: kava:

Portorico 76, Santos 60, Rio 52, sladkor:

kristalni 15,50, kockasti 17,50, riž 1. 13 do

15, 11. 7,25 — 13 Din kg, namizno olje 28,

olivno olje 40, bučno olje 26 Din liter. Mle-

čni izdelki: moka -00- 7,30, kaša 6, lešpreni

6,20, turški zdrob 3,70, pšenični zdrob 7,70

Din kg (na drobno 20 par več pri kg). Ku-

krivo: drva, trda 40, mehka 30 Din za 100

kg. Krma: seno, sladko 60, polsladko 55,

kislo 50, slama 50 Din za 100 kg. Zelenja-

va: glavna solata italijanska 12,50 Din

kg, zgodnja drobna solata 2 Din 1 krožnik,

kislo zelje 5, ohrovti 5, karfiola 14, spargiji 30, čebula 5, česen 18 Din kg. Krompir: stari 1,70 — 2 Din kg.

Dunajski goveji sejem (11. maja.) Dogon 2694 komadov. Od teh je bilo iz Jugoslavije 163. Zaradi manjšega dogona se je otvorilo tržišče v naraščajoči tendenci. Cene so narasle za 10 do 20 grošev pri kilogramu. Notirali so za kg žive teže: voli 1. 1.60 do 1.75 (izjemno 1.80 — 2.25), II. 1.35 — 1.55, III. 1.10 — 1.30, biki 1.25 — 1.70 (1.75), krave 1 — 1.60, slaba živina 1.60 — 0.95 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (11. maja.) Ker so ameriška tržišča prometovala v soboto v slabši tendenci in so tečilo znatno nazadovale, je nastopilo na dunajskem tržišču mrtvilo. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 53 — 54, madžarska s Potisja 56 — 57, Rosafé 53,50 do 54; ječmen: domači 42 — 46; oves: rumunski 43,50 — 44,50; turščica: 29,50 do 30,50.

Žitna borza v Chicagu (12. maja.) Pšenica: maj 163,75, julij 150,5, september 142,5 tendence čvrsta (v soboto mlajna). Turščica: maj 111,5, julij 114 in pet ošmink, september 112,75; tendence neizpremenjena.

Preizkusni gnojenja pri

V. filharmonični abonenci koncert

V ponedeljek se je vršil v filharmonični dvorani v Ljubljani peti letošnji abonenci koncert filharmonične družbe, na katerem je nastopil zagrebški pianist Svetislav Stančić. Izvajal je lep in zanimiv izbor skladb, ki so bile skladbe odličnih svetovnih mojstrov. Na prvem mestu so stali štiri Bachove predigre k cerkvenim kantatam v Stančevi priredbi za klavir: Actus tragicus, Simfonia, Jok in tožba ter Prvi dan Velike roči. Monumentalna dela v velikopotezni, jadrni priredbi. Druga točka je bila Lisztova, kaj redko izvajana grandiozna sonata v h-molu, delo močne individualne osebnosti, zgrajeno v duhu prve romantike, z nekaterimi, daries že nadležnimi in nepotrebnimi tehničnimi zaslonjenostmi, ki so nekoč tako silno imponirale. To sonato je pianist izvajal dokaj temperatno, pa tudi površno in netočno. Zanimiveje je bilo njegovo prednašanje modernih skladb Ferruccia Busonija (Indijanski dnevnik) in Claude Debussyja (Les collines d'Anacapri, La cathédrale en gloitte in Fenx d'artifice — vse iz zbirke klavirskih skladb: Préludes). Te pri nas splošno še malo znane skladbe so vseskozi impresionističnega, slikovitega značaja in se odlikujejo po pestri harmonični in melodični iznajdbi. Posebno je ugajal Debussy, ki je danes postal takorekoč že klasič; poleg njega je bil Busoni nekam medel, dasi zanimiv v ritmičnem in melodičnem oziru. V to skupino skladateljev spada tudi Španec Albéniz, čigar skladba El Albaicín je zbog svoje melodičnosti, zanimivega kolorita in nekompliranosti napravila že pri prvem poslušanju kar najboljši vtis. Sledile so stančeve prereditve skladb jugoslovenskih avtorjev Širole in Konjovića. Prvi je bil zastopan s suito (Scherzo, Quasi sarabanda, Capriccio), drugi pa z dvema narodnima pesmima (Pesem, Ples). Prireditelj so se potrudili zadati skladbam pianistični značaj z različnimi ozaljški in klavirskimi melismii, ki so se priložnosti invenciji več ali manj dobro podali. Spored je zaključila enodelna Skrijabinova četrta sonata v fis-duru, ki tvori v Skrijabinovem delovanju odmak od salonskega oblikovanja njegove prve dobe in prehod k kasnejšemu, originalnejšemu stvarjenju. Pianist jo je podal dokaj površno in brez razumevanja in obliki, ki ni bila primerna vzdušju v poslušalcu dojem od glasbi in razumevanje zanjo. Na nekaterih mestih sploh ni bilo razbrati zanositih melodičnih kontur, ki jih je pianist z neumestnim in pretiranim pedaliziranjem še močnejše zabrisal. V ostalem je Stančić pianist odličnih tehničnih kvalitiet in vzorne predna-

šalne umerjenosti. Radi tega me je Skrijabinova sonata posebno razočarala. — Publike je bilo vzlic pestrosti sporeda žal dokaj malo in je slab dokaz naše kulturnosti, da ne morejo računati na dostojno število stalne koncertne publike. Polovica dvorane je bila prazna in umetnik ni mogel imeti veselja s tem obiskom.

Balet „Cvetlice male Ide“

(K današnji premijeri v ljubljanski operi.) Danes se vrši v ljubljanski operi premijera baleta „Cvetlice male Ide“, kojega vsebina je posneta po ljubki Andersenovi pravljici. Izredno lepo in zanimivo glasbo je napisal skladatelj Klenau. Insceniral in naučil je balet baletni mojster G. Trobiš. Orkester vodi kapelnik Nejat.

Balet ima sledečo vsebino: Mala Ida pripleše v sobo s cvetlicami. Z vrta pride dijak in ji pripoveduje pravljico o cvetlicah; ponoči, ko spi, plešejo na vrtu cvetlice. Ida in dijak zaplešeta, kar vstopi stari svetnik in ju pokara. Ida ga prosi, da-lil sme iti z dijakom na sprehod. Strogi svetnik ji tega ne dovoli; dijak se posavlja od nje in ji razkrija svojo ljubezen. V sobi se je stemnilo. Ida ostane sama in se igra s svojo punčko. Toda ne more zaspati. Zunaj se čuje veselo petje mladine, katero mala Ida pozdravlja. Punčko položi v omario in leže spat. Zarek svetni nario in počasi se sobica ispremeni v vrt, poln cvetja in dreves. Cvetlice rajajo in plešejo. Dimnikar pokuša izpred mize in cvetlice beže pred njim, on pa gre k omari vzame iz nje punčko in zapleše z njo. ... Priveda kralj in kraljica, ki se jima cvetlice priklanjajo. Kralj ukaže pažo, naj zbudi malo ldo. Ta gre jo poljubi in Ida se zbudi. Pride zopet dijak, ki zaraja z ldo, in nato ju kraljevska dvojica poroči. Vesela svatovščina. Cvetlice se jima priklanjajo. — Ida se je zbudila iz prelekih sanj. Vstane in odgrne zavese: njene lepe cvetlice leže ovnele po tleh. ... Se enkrat zapleše z njimi, vsa blažena, kakor njene sanje, pripleše do mize in skrle svojo lepo glavico med cvet-

Balet ima dve sliki, v prvi nastopijo: Japleeva, Svobodova in Trobiš, v drugi pa poleg imenovanj še Lutova Moharjeva, Maslova in Golvin. Baletni zbor pa predstavlja razne cvetlice. Pred baletom se pojče opera „Glumači“. Predstava se vrši za red B.

„Osmero blagrov“

Vsebinska Cesar Franckova oratorija: „Osmero blagrov“ je sledeča: V prologu nastopi najpov pripovedovalec — tenor so o, ki opisuje bedo in žalost na zemlji. Vse ječi pod bremeni zločinov, kar zadoni iz

neba opojni glas in človek je pozabil vso žalost. Zbor zemljanov blagruje Gospoda.

V III. blagru opisujejo zbor zemljanov, mati, sirota, vdova in vdovec ter zbor sužnjev in modrijanov vso žalost, ki plava nad zemljo. Kar se oglasi Kristus: Blagor za lošnim, ker bodo potolaženi.

V IV. blagru nastopata le tenor-pripovedovalec in Kristus. Pripovedovalec pravi, da vse, karkoli biva na zemlji, mora zadeti usoda zla ter klide ideale, blagovest in pravico, da se mu odkrijejo. Zopet nastopi pripovedovalec tenor, ki pravi, da pobije zlo vse kakor toča. Za njim nastopi zbor zemljanov, proseč Boga pomoči proti sovražni kom ter klide maševanje nad nje. Kristus pa pravi, da gre maševanje le Gospodu. Tudi zbor nebežanov opominja zemljane, da morajo odpustiti in angelj jih opozarja na poslednjo sodbo. Blagor konča z resnim splovom zbor.

V VIII. blagru nastopi satan, ki je premagal svoj poraz, dviga sedaj glavo in opisuje Kristusu grehe zemljanov. Zbor pravičnikov opova svojo udanost pravici, a satan jih naganja z nespametnimi slepci. Nastopi Mater Dolorosa, ki opisuje svoje neizmerne bolečine, ki jih je pretrpela kot mati Kristusova. Satan močno zadet vprašuje, kdo je ta žena. Zopet nastopi Kristus, ki potrjuje pravičev v veri, nakar zakriči satan, da je premagan in pogubljen. Kristus poziva pravičev k sebi v nebesa, in z močnim hosana-splovom konča to prelepo delo.

Oratorij izvaja ljubljanska Glasbena Matica pod vodstvom zborovodje Srečka Kučmarja v ponedeljek 18. t. m. ob 8. zvečer v Unionski dvorani.

Dopisi

STARI TRG PRI LOŽU. V „Slovenec“ z dne 3. maja je bil objavljen dopis o nekem trgovcu, ki je bala na neki seji podpisane gremija na Rakeku neutemeljeno zabavljat čez konzuma družstva. Iz dopisa je razvidno, da pisec na sestanku sploh ni bil navzoč, sicer ne bi poročal o stvareh ki so neresnične, če pa je bil navzoč, potem le dopis izbruh njegove hudočije. Govor o konzumnih družstvih je bil namreč na občnem zboru gremija v Starem trgu, ne pa na Rakeku. In tu je predlagal neki član gremija, naj načelstvo stavi predlog, naj se konzuma družstva v slučaju če prodajajo nečlanom, obdavčijo tako, kakor trgovci. Za zahteva je bila popolnoma upravičena in utemeljena in ni bilo nikakega ugovora. O politiki pa sploh ni bilo govora. V dopisu so tudi razne druge prostostilne, s katerimi se titulira naše priznane solidno trgovstvo.

Ako pa so med trgovci posamezniki, ki so morda „oderuški“, sem uverjen, da enaki ljudje ne manjka niti pri raznih konzumnih družstvih, ne oziraje se na one slučaje, ko streme posamezni člani takih družtev za tem, da si pridobijo toliko, da postanejo tudi „oderuški“ trgovci. Resnici na ljubo moram poudarjati, da je ves dopis „Slovenca“ zlob na potvorba resnice in da skuša s tem samo škodovati posameznim trgovcem. — Stanko Lenarčič, načelnik gremija.

URŠNA SELA PRI NOVM MESTU. Odkar smo tu ustanovili krajevno organizacijo SDS, so naši politični nasprotniki silno razburjeni. Prejšnji največji sovražniki SLS, zeleni general brez armade, je sklical za dne 28. aprila sestanek občinarjev, na katerem se je navduševal za zgradbo farovža. Seveda ni povedal, kaj naj se dobi za to denar. On ga gotovo ne bo dal in zasleduje pri stvari očitno egoistične namene. Najbrže misli, da postane župnik njegov odjemalec. Tukajšnji domačin kaplan g. Kapš bi bil lanko poletje rad dal cerkev popraviti in pobeliti. Zato ni bilo denarja, pač pa za farovž. Zanimivo je, da je bilvi zeleni general sicer navajen skakati iz stranke v stranko. Prosil je tudi že našega tajnika g. Lenarčiča, naj ga podpira, da bo dobil gostinjo, češ da postane potem demokrat. Toda zapomni naj si, da se pri demokratih ne dela za denar, pač pa gre z veseljem na roko v vsakem slučaju zvestim pristavšem. Za švige švaze ni mesta v demokratih organizacijah.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. Tukajšnje gasilno društvo priredi dne 7. junija veliko vrtno veselico ter se c. dobrotnikom v Zidanem mostu in v Radečah še sedaj priporoča za obisk. Sosednja društva se prosijo, naj istega dne ne prireajo svojih veselie. Na binkoštni ponedeljek ima gasilno društvo cvetlični dan in prid nabave raznega gasilnega orodja. Prijatelji gasilstva, pohitite ta dan v našo krasno dolino.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU. Razmere v tukajšnji kralnici postajajo vedno bolj neznosne. Domače moči se zapostavljajo in protežirajo tuji, katerim so slovenski delavci izročeni na milost in nemilost. Ministrstvo je sicer izdalo naredbo glede inozemcev, vendar pa se v tem oziru še ni ničesar ukrenilo. Tudi vse intervencije so zaman. Vodja tukajšnje tvornice, bavarski Nemeč, sprejema in odslavlja delavce po lastni volji in želi in štiti seveda kot trd Nemeč v prvi vrsti svoje sonarodnjake. V zadnjem času sta dobili dve tukajšnji delavci, ki sta št desetletja zaposleni v tovarni, nepričakovano odpoved stanovanja. Imeli sta sicer le po eno sobico, v kateri sta tudi kuhali, zagrozilo pa se jima je, da bosta

odpuščeni iz službe, ako si ne poišče druga stanovanja. Nasprotno pa imajo v tovarniških hišah nemške rodne naravnost razkošna stanovanja. Dvomimo, da so vse te nemške rodne javljene pri politični oblasti, ker pač ne moremo verjeti, da bi država tako brezskrbno dopuščala import tujcev.

SV. JEDERT NAD LAŠKEM. Zadnji „Slovenski Gospodar“ je nesramno napadel g. gerenta, češ da se hoče vmešavati v zasebne stvari neke gospodinje in njene hiapke. Kakor smo zvedeli, se je dopisnik glede gerenta grdo zlagal. Omenjeno zadevo obravnava pristojno sodišče. Ker klerikalcem pri tem posestvu ljubavna kupčija ne gre v krasje, pa izliva svojo onemoglo jezo na svojega gerenta. Na g. sodnika se je seveda ne upalo.

SREDIŠČE OB DRAVL. Koncert, ki ga je priredil sokolski pevski zbor pretečeno nedeljo, je uspel nad vsako pričakovanje. Dvorana Sokolskega doma je bila polna. Naš pevovodja, br. Čulek je s koncertom ponovno pokazal ne samo svoje odlične zmožnosti, temveč zlasti tudi, na kako višino se da z dobro voljo in vztrajnostjo spraviti petje tudi na podeželja. Glede koncerta ne vemo, kaj naj pohvalimo v prvi vrsti, ali izbrani program ali izvršbo pečnih točk in njihovo efektivnost ali pa ambicio, dobro spretno in izolanost zbora. Skratka: vsespokaj je bilo tako otmeno in dovršeno, da lahko mirne duše rečemo, da je bil nedeljski koncert ena najlepših prireditvev središčka Sokola v zadnjem času. Prostor nam ne dovoljuje, da govorimo podrobno o pečnih točkah, od kojih je bila ena lepša od druge. Mnogo udivljenja je izrazil ljubki slo sestre Čehove, katera se s svojim krasnim in izolanim glasom predstavi lahko že tako razvaleni publiki. Od moških zborov je najbolj ugajal „Vasovalec“, mešani zbori pa so po vrsti izzvali bučen aplavz s katerim je občinstvo izsililo, da je zapel zbor še dve pesmi izven programa. Tudi godbene točke sokolske godbe so bile dobre in izvedene na splošno zadovoljnost. Pri koncertu smo ponovno videli, da ima sokolski pevski zbor krasno število dobrih pevki in pevcev in to nam je jamstvo, da se bo razvil in nadalje in delal na ponos celokupnega društva. Zboru, zlasti pa njegovemu pevovodji br. Čuleku, iskreno čestitamo na uspehu.

Izdajatelj in listnik: „Konzorcijski Jutras“

Odgovorni urednik: Fran Brozovič.

Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani.

Darujmo za sokolski Tabor!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obrt

Damske stannike kakor tudi preoblikovanje starih po zadnji novosti — tri Alojziju Škrabar. Domžale. 1002

Slike za legitimacije

Iskalec najhitreje fotografirajo v Ljubljani, Valvasorjev trg. 1003

Pouk

Laščino in klavir poučijo perfektno učiteljica po niki eni Naslov pove uprava „Jutras“. 10014

Instrukcije

Is matematiko, iske četrtoletka. Naslov pove uprava „Jutras“. 10000

Službe

(dobe) Služkinjo pridno in pošteno, ki zna dobro kuhati, iske ročnina s 3 odraslimi otroci. Plača in okraha dobra. Pismene poslušne na upravo „Jutras“ pod „Služkinja 3“. 10014

Vajenca

potemnega, se sprejme v manufakturno trgovino. — Naslov pove upr. „Jutras“. 10065

Potnik

se iske takoj za Ljubljano in okoli. — Naslov pove uprava „Jutras“ pod „Služkinja 3“. 10004

Več krojaških pomočnikov

dobra izvedenih, samostojnih, se sprejme za konfekcijsko delo. — Varnosti na Ronski cesti 81. konfekcijska tovarna Fran Dežica & Co. 10011

Oženjen oskrbnik

vajen vsakega kmetijskega dela, iske službe s takojšnjo nastopom kot tak pri manjšem ali večjem gospodarstvu 10016

Samostojen vrtnar

odložen samski, ki se namu na obdelavo vrtja, se sprejme. Naslov pove upr. „Jutras“. 10050

Klavirskega igralca

marljivega, sprejme takoj hotel „Grda“ na Bledu. 10053

Učenca za trgovino

molanega blaga, sprejme Ivan Babine, Selo 33, Morje 10035

Sobarica

pridna in poštena dobi dobro službo pri mali rodbini in Ljubljani. Starčev, ki zna jo tudi nekaj šivati in jo večje ročnih del imajo prednost. Plača 500 Din mesečno. Iskriba dobra. Osebnost se predstavi Aiskercova ulica 15. 10000

Mehanikarja

dobro izvedenega, za motorje in avto, sprejme in izvede, se sprejme v strojništvo in strojništvo v Ljubljani, Karlovska c. 4. 10080

Službe

(iste) Vojni invalid iskanje v trgovini in industriji, se sprejme v strojništvo in strojništvo v Ljubljani, Karlovska c. 4. 10080

Potnik

ki potuje po celih Goranjskih, sprejme poleg prejele se prodaja vina ali kakor drugo dobro poljano blago. Ponudbe pod značko „Provizija“ na upr. „Jutras“ 10045

Prodajalka

dobro izvedenega, zeli premetni most, svet, gre tudi kot voditeljica knke po družini. Na željo poloti 12.500 Din bavele. — Gre tudi za blaginjsko, najraje v Ljubljano. Črnj. dopise prosil na upravništvo „Jutras“ pod „Služkinja 3“. 10074

Tenniskraket

dobro obranjen, se prodaja v Erjavčevi ulici 14. 10014

Stroinik

z dolgoletno prakso, vola vsakega monterkega popravila pri strojih in v obratu stroj obdelani, zeli premetni službo s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutras“. 10080

Vpokojenec

iske službo kot vratar, sluga, inkasent ali kaj silnoga pri kakem podjetju — Govori več jezikov. — Ponudbe na upravo „Jutras“ pod „Služkinja 3“. 10030

Postrežnica

pridna in poštena, 18 let, se za 10.—2. ure. — Ponudbe na upravo „Jutras“ pod „Služkinja 3“. 10012

Elektro-obratovodja

popolnoma vešč, z večletno prakso, iske mesta samo v večjem podjetju. — Cenjene ponudbe pod značko „Zmožen 3245“ na upr. „Jutras“. 10032

Kot natakarka

(začetnica) gre deklica, ki bi opravljala tudi druga dela. — Zna tudi šivati. — Ponudbe na naslov: Marija Zore, Klanec, p. Kranj. 10064

Gozdni lovski čuvaj

zredno starosti, pošten, z dobrih službah, 18 let, stane službe s 16. majem. Resne ponudbe prosim na upravo „Jutras“ pod značko „Čuvaj“. 10084

Avto-mehanik

izkušen, zeli premetni službo kot toferski praktikant in bi tudi izvedel vsa popravila. Nastopi lahko takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Mehanikar“ na upravo „Jutras“. 10085

Prodajam

vhodkožestice, primerno letnih vest, kakor tudi vrtnice, plesalke in vrtnice, fajnke, muhi cenj. obdelava Anton Ferar, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. Narodna se sprejema tudi v cvetličnem paviljonu pri frantskanem mo-tu. 10009

Dva šivalna stroja

1 Singer „Linkmar“ in 2 šivalarje in 1 star „Hovos“ proda Prešerna, Celovška c. 8. 10032

Tenniskraket

dobro obranjen, se prodaja v Erjavčevi ulici 14. 10014

Stroinik

z dolgoletno prakso, vola vsakega monterkega popravila pri strojih in v obratu stroj obdelani, zeli premetni službo s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutras“. 10080

Donglas

motorno kolo, zelo malo rabljeno, v izvanredno dobrem stanju, se prodaja. Ogljeda se v trgovini Krenja v Ljubljani, Mestni trg 17. 10087

Kolo

lahko in dobro obranjeno, brez gumij pnevmatik, kupim na mesečne obroke po 250 Din. — Cenj. ponudbe s navedbo cene na upravo „Jutras“ pod značko „Zmožen 3245“ na upr. „Jutras“. 10032

Drva za kurjavo

Iskanje hrastovi in bukovni odpadki (okrajšani), se prodajo po 15 par t kg ali 1500 Din deseterški vagon. Franko vagon Cernomelj. — „Zoro“, parna žaga in tovarna lesenih delov, Zoro, Zoro, 1007

National

Registrirane blagajne, male in velike, se ugodno prodajo. Ponudbe pod značko „National“ na podružnico „Jutras“ v Mariboru. 10025

Mizarski stroji

1 Bandelera-Fra-machina, 2 Abrihter-Hobelmashine, 2 rabljeni, se do dobro obrabljene, se po zelo ugodni ceni naproti. Naslov pove uprava „Jutras“. 10017

Motorno kolo

„Frerra“, 4 HP, 3 premetne, se cenjo prodaja. Naslov pove uprava „Jutras“. 10070

Banjo za sedeti

se prodaja. Naslov pove upr. „Jutras“. 10013

Mizarski material

(okna, vrata itd.), kompletne za stanovanjsko hišo, no jako nizki cenj. naproti. Naslov pove upr. „Jutras“. 10015

Črna za izložbo

se prodaja. — Ogljeda se pri trdnosti H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 10019

Polištvo

prejeteja spalnica in samo drugo pohištvo, po anitani cenj. proda Andrej, Kri. Ševčičeva ulica 12/1. 10036

Voz (samec)

se prodaja Naslov v upravi „Jutras“. 10081

Botri in starši birmancev!

Nudi se Vam izvanredno ugodna prilika za nato o dobiti oblik e — volič stekih cen — splošno znani naš detajlni trgovini na Erjavčevi cesti 8, 2 (za svetoj dramskega zlatofila). Največja lahira, neofugovno v niske cenj. Kofačevski cenj. proda Fran Derenda & Co. 10063

Hrastovo spalnico

temperirsko jedilnice in salonsko garnituro — lepe obranjeno, vse z brušenimi stekli in zrcali, se prodaja. Naslov pove upr. „Jutras“. 10090

Fotoparar

9 v 12. Novar-Anastigmat, s potrebnimi — ugodno proda Rokana, Ljubljana, Sv. Petra 2/11 (komisija). 10050

Dva pisalna stroja

Iskanje Smith Boro, dobro obranjena, naproti po jako ugodni ceni. Naslov v upravi „Jutras“. 10032

Novo kolo

mamke „Pucha“, proda za 2000 Din Majerle, Sv. Juril ob ju. selemni. 10057

Kompletna jedilnica

lepa, črna, ugodno naproti. Ponudbe pod „Benedekski slog“ na upravo „Jutras“. 10085

Pišasto garnituro

(6 stolov in divan) nove poročbeno ter za kupaletje pripravno ogledalo, se prodaja Pred Škofljo Stev. 15/1. Ogljeda se med 12.—2. ure 10084

Kolo

novo, le parkrat rabljeno, se prodaja. — Naslov pove uprava „Jutras“. 10096

Lepo omaro za led

koru novo, radi selitve po ugodni ceni takoj proda J. Kulen, Sela-Grobnjela. 10040

Prodajam:

SOBE od vina in kranje (od 150 do 700 litrov); VRECE iz jute za sito in orlji; VOZICEK, školemi, ročni; STROJ za črsto rezati; VENTILATOR za kovači in STROJ za koru s treli (Grotali). — Pod značko „Različno“ na upr. „Jutras“. 10040

Kupim

Manjši tovarni avto se kupi. Ponudbe na politni predst. Stev. 17 Jesenice. 10078

Hrastove deske

paralelne, dolge 270 in 280 m, debele 48 in 48 mm, široke 16—20 cm, kupim takoj ali pozneje, no 1500 Din franko meja. Hrastove neokrasne plohe: dolge od 270 m naproti, široke od 25 cm naproti, debele po 9

A. Romer:

Felicit

(Konec.)

«O Bog, o Bog!» je ihtela Hilda. «To so strašna razkritja! Ampak ne verjamem. On je nedolžen!»

«To bomo takoj videli! Ali — ali... Pojdi in prinesi mi plašč... Jaz mu grem naproti... Ti pa ne jokaj med tem. Mogoče so to še slike iz njegove mladosti, katere je pozabil sežgati... In če pride, mu ničesar ne omeni; tudi ne, da sem jaz tu! Bodi taka, kot si po navadi! V eni uri sem nazaj. Če bodem imela robec v roki, potem je nedolžen! Tako imaš že od daleč znamenje!»

In stara dama je odhitela po stopnicah. Hilda je gledala za njo z balkona. Ko se je mati skrila za ogrom, so se v lepih očeh mlade dame pokazale debele solze, ki so ji lezle ena za drugo po licih.

Bila je prepričana da je «nesrečna»... Ko je prišel Rudolf domov, je natihem peval pesmico in njegova sablja je tolkla enakomerno takt.

«Dobro jutro, srček!» ji je zaklical že s hodnika, «si se končno naspančkala?» «Hvala, želim» je odgovorila hladno. Silila se je delati prijazno, a ji ni uspelo.

«Ali veš, da je danes obletnica najinega poročnega dne?» je vprašal ko je odložil sabljo in suknjo na hodniku.

Hilda si je dala opraviti ob peči, da bi ne opazil njenega, še vedno objokanega obraza.

«Seveda vem to!» mu je odgovorila ona s trepetajočim glasom. «In čudim se, da moreš iti z doma, ne da bi...»

«Ampak takrat še spiš!» je rekel on. «Papa je mamo na tak dan vedno zbudil!»

«Takooo? ... No, meni se zdi to nesmiselno... Tega ne presem! Ampak poljubim te lahko sedaj. Bodi tako dobra in vzdigni se od pečnih vrat! Ali hočeš pri tej vročini še kuriti, kaj?»

«Ne... jaz sem samo... star papir... ta leži tu naokoli...» je odgovorila v zadregi in se dvignila.

En sam pogled v njene oči ga je prepričal, da je jokala.

«Hilda, kaj ti je?» jo je vprašal in položil etui z zapestnico, ki jo je kupil za današnji dan, na mizo. Toda ko jo je hotel objeti, da bi mu v njegovem objemu potožila svoje gorje, ga je sušila od sebe.

«Nič mi ni!» je dejala že skoraj z jokajočim glasom.

«Vzmiriraj si, razžaljena. Kaj pa jo?» je zaklical začuden. «Povej mi takoj, kaj se je zgodilo?»

«Nič!» je zatrjevala še enkrat. «Jaz sem približno čisto zadovoljna!»

«Nesmisel!» jo je prekinil. «Za tem nekaj tiči! Kaj naj to pravzaprav pomeni: 'Približno'? — He? Resno te pozivljem, da mi razjasniš to reči!»

«Ne morem!»

«To storiš takoj! Ukazujem ti!»

«Ti mi ukazuješ? ... Tedaj ti svojo voljo — Povej mi najprej, kje si bil sinoči?»

«Hilda,» se je zasmejal, «ti si ljubosumna! Ampak to je smešno!»

In hotel jo je objeti, tako smešno se mu je zdelo to odkritje. Toda on ga je gledala strogo, da so mu roke zopet omahnile in s tragičnim glasom je dejal:

«Dobro. Vse hočem priznati, visoko sodišče. Torej sinoči sem bil kakor po navadi v kavarni in sem s tvojim cenjenim bratom izgubil pet partij.»

«In potem?»

«Toda, dete, misliš resno...?»

«Slišai, Rudolf, tajiti ne moreš! Resnično ne! Zato imamo dovolj dokazov. Torej povej rajši resnico in ne hodi po ovinkih!»

«Dokaze? Tu?» je vprašal Rudolf.

«Cela zarota... Ampak jaz pravim: 'Dobro jutro!'»

«Komu?»

«No tašči! Komu drugemu? ...»

«Ti si nesramen, Rudolf! Pfej!»

«Ali nimam prav?»

«Ne,» je lagala Hilda obupana. «To tudi ne spada sem... In sedaj mi povej brez ovinkov, na tvojo moško čast, kdo je ta Felicit?»

«Fe... Felicit?» je začuden vprašal ter zmajal z glavo. «Nimem niti pojma, koga misliš s tem! ... Čakaj, da ne

lažem. Pri četrtem švadronu imajo konja, ki nosi to poetično ime... Ampak to bo vedel Ivan bolje, ki ga je jezdi!»

«Naravno! Konj!» je mrmrala Hilda ter stopila k oknu. Zagledala je mater, ki je hitela k njej brez znamenja nedolžnosti v rokah.

«Hvala Bogu, da prihajate mama!» jo je pozdravil Rudolf. Toda tudi ta ni bila boljše volje.

«Ne dotaknite se me!» mu je zaklical in ga pogledala s takim pogledom, da bi užgal še ledenik.

«Za zlodeja, ali sem v norišnici?» je zaklical sedaj Rudolf, ki je že izgubil potrpljenje. «Zdaj hočem vedeti, kakšne grehe sta mi napravili!»

«Naprtili?» je vprašala mati zaničljivo. «Hm... ali pa veste, odkod prihajam?»

«Ne!»

«Direktno iz Prešernove ulice!»

«Tako... No in dalje!»

«Od umetnega vrtnarja!»

«Tako... No in...»

«Številka 48!»

«Dobro! Ampak kaj je vendar z njim?»

«O vi svetohlinec! Kaj je z njim? Hčerko ima, mlado lepo deklico, ki ji je ime Felicit, kakor je napisano tu na vaših manšeti, moj lepi gospod, razločno napisano!»

«Na mojih manšeti?» je vprašal začuden. «To je vendar nesmisel! Jaz deklice niti videl nisem nikdar!»

«In sliki v gumbih za manšete?» je dejala stara dama ter mu molila oba gumba pod nos.

Gledal je slike kot okamenel. Njegova glava je bila kakor ogromno mravljišče, tako so begale misli po njej.

Končno je vprašal:

«Ali je to Felicit?»

«Ne delajte se vendar takega!» mu je odgovorila stara dama.

V tem trenutku je zapel zvonec.

«O Bog, kdo bi mogel to biti?» je rekla Hilda ter si z robcem obrisala oči.

«Ali ni to Edvardov glas?» je rekla stara dama. In ni se motila. Bil je njen sin, poročnik.

«Ti tukaj, mati?» je zaklical vesel.

Nato se je obrnil k ostalim ter dejal:

«No, otroci, prišel sem čestitati!»

«Ravno prav si prišel!» je odgovoril Rudolf resignirano.

«A nimam dosti časa! Sem namreč na lovu za — manšetami!»

«Za tvojimi manšetami?» je vprašala Hilda in staro damo je kljub njeni starosti obliha rdečica.

«Pomislite,» je dejal Edvard ter se spustil na stol. «Spoznal sem se pred letom starim gospodom, ki si je kupil par milj odtočil vilo. Zares dober človek, dobro situiran, prijeten in... No in on ima velik cvetličnjak. Same najlepše vrste! In če kje zavoha kako novo cvetlico, jo mora imeti. Predvčerajšnjim sem bil pri njem in pripovedoval mi je, da ima neki tukajšnji vrtnar neko posebno vrsto, ki jo on mora imeti... Jaz sem bil seveda stvar takoj pripravljeno osebo urediti... Beležke nobene... zapišem torej ime vrtnarja in vrsto cvetlice na manšeti! Danes zjutraj, ko sem hotel stvar urediti, ni bilo manšet! Nikjer jih nisem mogel najti! Gotovo jih je vzela perica!»

«Edvard!» je dejala Hilda. «Ali se imenuje ona vrsta cvetlic 'Felicit'?»

«Felicit! Naravno!» je zaklical srecen poročnik. «Kako pa več to?»

Mesto odgovora mu je pomolila par manšet.

«Za vrata pa ti nisi moja perica?»

«Ampak moja!» je dejal poročnik Rudolf.

«Ali so to v resnici tvoji manšeti?» je vprašala mati, kateri je bila stvar še vedno nejasna.

«Seveda! Morala sva si jih sinoči pri umivanju rok zamenjati, Rudolf!»

«Najprej bi rada vedela Edvard, če je to tvoja pisava? Jaz sem bila radi tega naslova danes že razburjena. Na žalost moram reči, da nisem našla cvetlic, ampak neko deklico.»

«Ah, in moj Rudolf je bil osumljen, da je igral Don Juana?» je dejal poročnik. «Vrtnar je najbrže novo cvetlico imenoval po svoji hčerki. Kar se tiče pa pisave, res ni moja, ampak je pisava hčerke onega gospoda, kateremu moram preskrbeti cvetlice, gospodične

Kornelije, tvoje bodoče snaha.»

Rudolf, ki je še vedno jezno motril svojo taščo, je moral priskočiti in jo ujeti, tako jo je presenetila novica.

«Edvard, zakaj mi tega nisi prej povedal? Videti bi jo morala vendar preje, predno se z njo zaročiš!»

«Ze prihodnji teden sva te mislila posetiti. Sicer jo pa vidiš tu na sliki...»

«Ah... vem že... v tvojih gumbih» je priznala končno.

«Čisto prav!» je pritrdil Edvard. «Prvič kot deklica drugič tako kot je sedaj! Ampak odkod veš ti to?»

«To je bil vendar obtežljivi material proti meni!» je pripomnil pikro Rudolf.

«O Bog, kako sem neumna gos!» je zajokala Hilda.

«No, otrok, midva sodiva skupaj» je dejal Rudolf, ki ga je ganil njen kes.

In počasi ji je odmaknil roki z obraza ter ji s poljubom zbrisal solze z lica.

«Mama, kaj si napravila?» je rekel, majaje z glavo, poročnik.

«Otroci ali mi morete odpustiti?» je vprašala končno ter stopila k mlademu paru pri oknu. «Jaz grem in se ne vrnem pred enim letom!»

In naravno, da so nato sklenili mir. Ko pa je stara dama kljub temu hotela odpotovati natihem, jo je Rudolf zadržal pri uju za plašč.

«Kam?» je vprašal.

«Domov!» je odgovorila resno.

«Pod nobenim pogojem!» je odgovoril Rudolf prav tako resno.

Tedaj pa ga je objela in poljubila, kar je storila do tedaj le enkrat, in sicer na njegov poročni dan in dejala:

«Ti si vendar dober dečko, Rudolf! Hilda je imela prav! Sedaj pa grem in ti kupim na Aleksandrovi cesti — biljard!»

Prevel H. R.

Excella

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke

Velika Izbera

- v moškem perilu in samoveznicah. -

Nogavice modre Din 19- do Din 27-
srajce barvaste z 2 ovratnik. od Din 88- namre!

srajce bele s rjavo prsi. od Din 90- namre!

samoveznice svilene. od Din 32- namre!

robci tucati. Din 40- 204-41V

Najnižje cene!

A. SINKOVEC nasled. K. SOSS.

Morsko kopališče Baška

na otoku Krku.

Divno ležeči hotel "Velet" z novo depandanso na najlepšem obrežju Kvarnera — Prvo vrstna slov. kuhinja — Električna razsvetljava — Zdravnik v hiši — Komoditeta v vsakem oziru — Cene od 50 do 60 Din za hrano — Pijače ohlajene na ledu.

Priporoča se Slovincem ter daje brezplačno pojasnila lastni. hotela Ante Tudor.

2619a

Prometni zavod za premog, d. d. v LJUBLJANI

prodaja premog iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češko-slovaški in angleški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta št. 15/I. 70-a

C. J. HAMANN

LJUBLJANA, Mestni trg št. 8

Vam nudi najcenejši vir za nakup moškega, damskega in dečjega perila, ter vseh modnih potrebščin in posteljnine.

Na drobno!

Pozor!

Na debelo!

Zimo vseh vrst, morsko travo (afrique), prave tržaške bičevnike, biče, konjske krtače, ribarice nudi po znatno nižjih cenah

Ivan H. Adamič

Ljubljana, Sv. Petra c. 31, telef. 441. Maribor, Vetrinjska ul. 20, telef. 45

Pisalne stroje

nove in rabljene, najcenejše pri 62-a vti

L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 6/I. Telefon št. 980.

Ažurira in entla

volno v vseh barvah

Toni Jager-Černe Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Oklic.

Dne 18. maja 1925 ob 8. uri in naslednje dni se bodo prodajali na licu mesta v Virmašah št. 49 pri Skofiji Lokl z javno dražbo predmeti kakor pisarniška oprema, pisalni stroj, osemni avto in vozovi, konjska oprema, različno orodje ter strojni deli in tržnice za mizarstvo in žagarski obrat.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri, med tem se lahko ogledajo predmeti.

Okrajno sodišče v Skofiji Lokl, odd. I., dne 11. maja 1925. 2708-a

Proda se posestvo

v uredni prijazni Dolenjski Topli, obstoječa in prostorna hiša, pripravna za vsako obrt ali poslovanje, po veliki ceni, travnikov, gozdov ter potrebnega gospodarskega poslopja, vse v dobrem stanju. — Pojnila se dobe v Topolnem S.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predjume. Nakup in prodaja valut in deviz.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je umrl naš predobri oče in stari oče, gospod

Jakob Toni

včeraj, dne 12. t. m. ob 3. uri pop. po daljšem bolehanju, previden s sv. zakramenti v 86. letu svoje starosti.

Pogreb predragega pokojnika bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti v Lanišah št. 9. na pokopališče v Smarju.

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v larni cerkvi v Smarju.

Laniše, dne 12. maja 1925.

Globoko žalujoče rodbine:

Toni, Remec, Bolik, Pogačar

Zahvala.

Za vse dokaze toplega sočutja ob izgubi našega nepozabnega očeta, soproga, brata in svaka, gospoda

Andreja Haladea

nadrevidenta državne železnice v pokoju

kakor tudi za spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo vsem udeležencem najtoplejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za spremstvo, dalje pevskemu društvu v Ptuj za krasne žalostinke, prvi narodni godbi v Rogoznici pri Ptuj in njenemu kapelniku Bratcu za v srce segajočo godbo, železničarjem za častno stražo, Sokolu, g. proi. Komljanu za njegov gniljiv poslovilni govor ob odprtem grobu ter vsem darovalcem vencev, cvetja l. t. d.

Žalujoča rodbina Haladea in sorodniki.